

Година XXVII
Број 733
15. јануар 1966.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ БЕКОБЕ

Заборањена кола

После пропасти Римске империје и двоколице и све друге врсте кола с коњском или волковском запрегом биле су готово потпуно заборављене: употребљавали су их веома ретко, и то само за превоз ро-

бе. Тек крајем 12. века појавила су се елегантна кола која су прављена за богате племиће. Тада је „рођена“ и кочија, путничка и поштанска, која се задржала на путевима Европе готово све до почетка нашег века.

Племо звездама

Све до средине прошлог века лекари су лечили своје пацијенте, поред осталог, и пуштањем крви што се помиње још у Библији и талмуду. Пуштању крви ни су били подвргавани само болесни, већ и здрави људи јер је владало веровање да се пуштањем крви чува здравље.

У стара времена за предузимање ове „операције“ био је веома важан положај звезда на небеском своду и лекари су на основу хороскопа пуштали људима крв само онда када су звезде биле у „повољном положају“.

Стоди закон

У Клерендону, у америчкој савезној држави Арканзас, и данас је на снази пропис, донесен ко зна поводом ког случаја, који забрањује да се иде улицама с пробушеним ведром за воду.

У ОВОМ БРОЈУ:

ГРАД МЛАДОСТИ
СУСРЕТ С КАРУЗОМ
ШАХ
СПОРТ
ВОЛШЕБНО ОГЛЕДАЛО
САМ СЕБЕ УХВАТИО У КЛУСЕ
ЗООЛОГИЈА ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ
ДВОЈОГ МАЛОГ ЛОВЦА И ЦИНОВСКОГ ПЕПЕЛИНА
АНЕГДОТЕ

Кроз нашу
земљу

КРКА

Крка извире из јаког крашког врела, 4 км источно од Книна, на 223 м надморске висине. Изнад врела је лепо водопад Крчић, који лети нема воде. Висок је 20, а широк 40 м и сав је од бигрених наслага. Познат је под именом Велики или Топољански бук.

Крка је дугачка 56 км. Између Книна и Рашког слапа протиче кроз кањонску долину дугачку 31,2 км, а усечена је у Кистањску површ 100—120 м. Река је позната по својим лепим бигреним слаповима. Идући низ ток Крке најпре се налази на Билушића бук, висок 19,6 м. Затим се пролази кроз Торића језеро, образувано пред великом бигреним пречагом, преко које се за време виших водостаја стрпоштава водопад Брљан висок 15, а широк 200 м. Потом долази слап Манојловац, висок 52, а широк око 100 м;

у овом слапу је један водопад висок око 30 м. Даље се налази на Рошњак, висок 8,4 м, а 200 м низводно на слап Миљачку, висок 23,8 м. Око 13,5 км низводно су каскаде Рошког слапа, где на дужини од 40 м вода има пад од 25,5 м. Најзад, 13 километара низводно од Рошког слапа, а 18 км узводно од Шибеника, лежи познати Скрадински бук — на дужини од 450 м вода се слива низ 17 бигрених одсека, чија укупна висина износи 48,7 км.

Испод Скрадинског бука почиње Прокљанско језеро — дугачко 21 км, док му је највећа дубина 21 м. Крка протиче кроз језеро, улази у Шибенску драгу, дубоку до 40 м, а затим кроз узан канал Св. Анте утиче у Јадранско море према острву Зларину.

Кајакши се спуштају низ Крку од Книна. Тешкоћу представља преносење чамаца око слапова, али се то заборавља пред лепотама које се пружају у току војње. Бродови са газом до 1 м могу стићи из Шибеника до самог Скрадина.

Водене снаге Крке износе 68.000 киловата. Њене воде користе три хидроелектране: Рошки слап, Миљачка и Јаруга, које заједно произведу годишње око 95 милиона киловат-часова електричне енергије. — На слици: поглед на Крку са тврђаве у Книну и мост преко реке, од којег кајакши полазе на војњу Крком све до мора.

АНЕГДОТЕ

НАУЧНИК ПЛАНИНАР

Дански физичар и нобеловац Нилс Бор био је не само велики научник већ и одличан спортиста. Једном, враћајући се са својим колегама касно ноћу из биоскопа, пролазио је поред једне банке. Фа сада те зграде била је обложена великим каменим блоковима. Жљебови између појединих блокова били су толико широки да су могли одлично да послуже као ослонац искусном алпинисти.

Један од млађих људи из друштва педесетогодишњег научника, желећи да покаже своју вештину, успео се уз фасаду до другог спрата. Нилс Бор је прихватио изазов, и стао лагано да се пење уз зид.

У међувремену наишла су иза угла два копенхагенска полицајца и с револверима у рукама похитали према групи људи. Били су убеђени да је у питању провала јер зашто би се друго човек верао уз окомити зид према прозори-

ма банке. „Провалник“ је већ био негде код трећег спрата када је један полицајац успорио корак и са олакшањем рекао: „О! Па то је опет професор Бор“.

КОРИСТ ОД ИСКУСТВА

Једном је, после неке вечере, Винстон Черчил причао пред великим скупом који га је пажљиво слушао, о искушењима и неуспесима у својој каријери. Наједном, усред његове приче, неки млади неотесанац прекиде га у речи:

— Каже да се будале уче на искуству...

— Тачно, младићу. Зато и причам да бисте ви учили на мом искуству.

СТРАХ И ТРЕПЕТ МОРА

За време другог светског рата најстарији торпедни разарач британске флоте био је чувен „Скејт“, једини разарач у целој флоти који је имао три димњака. Његова сила ета била је више него позната сваком морнару.

Ипак се догодило да је један енглески брод пролазећи поред „Скејта“ сигнализирао: „Ко сте ви?“

То је заиста било превише!

„Тајно Черчилово оружје“ — одговорио је сигнализатор са „Скејта“.

Кокошке умесџо бензина

При загревању кокошјег измета ствара се знатна количина метана. На ову појаву обратио је пажњу један енглески инжењер, стручњак за моторе који се покрећу помоћу гасних горива. Он је конструисао нов аутомобилски гасни генератор који

добива метан из кокошјег измета. Да би демонстрирао ефикасност „новог“ извора енергије, проналазач се провезао кроз лондонске улице на свом нарочито преуређеном аутомобилу. Једно „пуњење“ резервоара било му је довољно за 115 километара.

Ripley Веровали или не!

НАЈНАПОРНИЈА ТРКА У ИСТОРИЈИ
ГИПСИ МОТ III, ЈАХТА ОД 13 ТОНА И ДУГАЧКА 14 МЕТРА, ЗА КОЈУ ЈЕ НОРМАЛНО ПОТРЕБНА ПОСАДА ОД 6 ЛУДИ ДОБИЛА ЈЕ ТРКУ ОД ПЛИМУТА (ЕНГЛЕСКА) ДО ЊУЈОРКА, ИАКО СЕ НА ЊОЈ НАЛАЗИО САМО ЈЕДАН ЧОВЕК. **ПЕДЕСЕТ ДЕВЕТОГОДИШЊИ ФРЕНСИС ЧАРЛС ЧИЧЕСТЕР**. ЧИЧЕСТЕР ЈЕ, ТАКМИЧЕЊИ СЕ СА ЈОШ 4 ЈАХТЕ СА ПО ЈЕДНИМ ЧЛАНОМ ПОСАДЕ, ПРЕВАЛИО 4.000 МИЉА ЗА 40,5 ДАНА (ОД 11. ЈУНА ДО 21. ЈУЛА 1960)

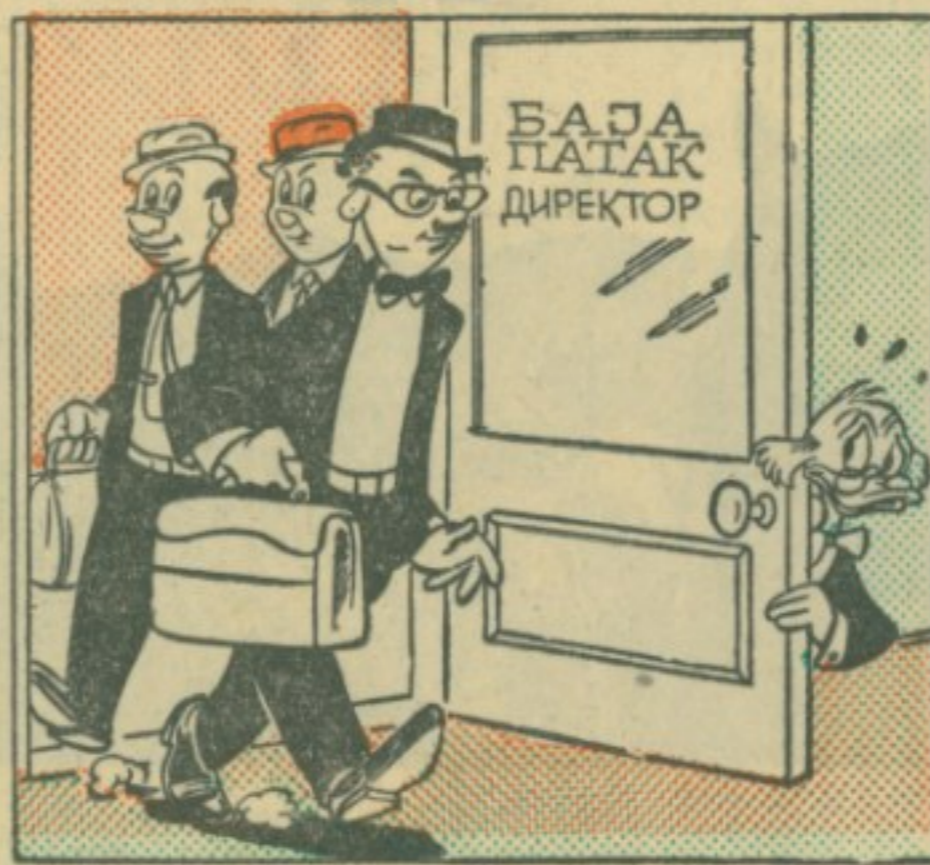
БРАНСО ОГИСТ (1607-1642)
 ПОСТАО ЈЕ УПРАВНИК ДВОРСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У ПАРИЗУ И ГЛАВНИ БИБЛИОТЕКАР ЗА ЧИТАВУ ФРАНЦУСКУ КАД ЈЕ ИМАО СВЕГА 10 ГОДИНА!

ЈЕДАН ЧАСОВНИК
 НАЧИЊЕН У ШВАЈЦАРСКОЈ 1825. ГОДИНЕ ИМАО ЈЕ ОБЛИК МАЛЕ.

МАУЗОЛЕЈ ЦЕЗАРА АВГУСТА
 У РИМУ
 ИСПОД КОГА СЕ НАЛАЗИ УРНА С ЊЕГОВИМ ПЕПЕЛОМ БИО ЈЕ 1.500 ГОДИНА ПОСЛЕ ЦЕЗАРОВЕ СМРТИ ПРЕТВОРЕН У КОНЦЕРТНУ ДВОРАЊУ КОЈА ЈЕ ЗБОГ СВОЈЕ АКУСТИЧНОСТИ БИЛА ЧУВЕНА У СВЕТУ — 1935. ГОДИНЕ КОНЦЕРТНА ДВОРАЊА ПОНОВО ЈЕ ДОБИЛА СВОЈ ПРВОБИТНИ ИЗГЛЕД СТАРОВЕКОВНОГ МАУЗОЛЕЈА.

ЈАГОДУ
 УЗРЕЛУ У ПЛОДУ ПАРАДАЈЗА НАШАО ЈЕ ДОН МИЛЕР ИЗ ГЕЈТА, У КАЛИФОРНИЈИ.

ЛЕПТИР „СОВА“
 БРАНИ СЕ ОД НЕПРИЈАТЕЉА ШАРОМ НА КРИЛИМА КОЈА ПОДСЕЊА НА СОВИНУ ГЛАВУ.

WALT
DISNEYПАДА
ПАТАК

СПОРТ

ЗАНИМЉИВИ СПОРТСКИ ДОЖИВЉАЈИ

КАД СЕ ПАДОБРАН НЕ ОТВОРИ...

Како се мере боксери? — Близанци на рингу.
— Спасоносна гомила песка. — Први пут
пливајући преко Ламанша

Првих година после ослобођења један од најпопуларнијих спортова у Београду био је бокс. Многи спортски радници окупили су се око ринга и настојали да племенита вештина постане још омиљенија међу омладином. Али, међу онима који су с пуно жара почели да раде у боксерским организацијама било је и појединаца који нису баш све знали о интернационалним правилима. Једино тако може се објаснити чињеница да се тада дозвољавало боксерима да се мере са спортском опремом на себи. Било је чак примедба да то није у реду, да несавестан боксер може да стане на вагу са скривеним оловом на себи да би био тежи, али су све замјерке биле одбачене: тако нешто у пракси се не би могло догодити.

Како је наша пракса усаглашена са међународним правилима?

У јануару 1949. године, на првенству Војводине, један боксер клуба „Фрушка гора“ из Руме стао је на вагу у пуној спортској опреми. Надлежни је обавио свој посао: измерио боксера. По прочитаној тежини на ваги, то је требало да буде боксер полутешке категорије. Међутим, кад је скинуо са ваге и пошао ка свлачионици, тај боксер је почео необично да хода. Сви су се нашли у чуду, а кад су му скинули ципеле, имали су шта да виде: у њима се налазило гвожђе изливано у облику стопа — тешко један килограм! Боксер, који је хтео да пређе у тежу категорију у којој је имао слабијег партнера кога би сигурно победио — одмах

је дисквалификован. Убрзо затим одлучено је да се мора поштовати интернационални пропис: кад стоји на ваги, боксер на себи не сме имати никакву одећу ни обућу.

Близанци обманули судију

Недавно смо на овом месту објавили једну шалу на рингу. Судији Николи Адамовићу, који је недавно пензионисан као најстарији југословенски арбитар међународног ранга, догодило се занимљив случај: боксеру на рингу пукао је појас на гаицама па је отишао да га промени; уместо тог боксера, на ринг се вратио други и борио се до краја меча а да то судија није приметио!

Занимљиво је објашњење Николе Адамовића о томе како се то догодило. То је било још 1923. године, док још ни су важила правила да боксер не сме да напушта ринг за време борбе. Иначе, то се стварно догодило, али је обману било тешко приметити, јер су у питању били — близанци! Један брат налазио се на рингу, а други у гледалишту. Кад се првоме догодио мајер с гаицама, онај други је понудио да се попне на ринг и — зачас је шала била реализована. То је било могуће извести јер су близанци били врло слични...

Спас у последњи час

Једна од најзанимљивијих фигура југословенског спортског ваздухопловства свакако је некадашњи падобрански ас а данас угледни међународни судија и руководиоца наших

такмичара Јанко Лутовац. Његове приче су врло поучне и занимљиве. Понекад и узбудљиве, као што је ова.

„У нашем спорту не ваља се инатити, али то сам схватио тек после једног драматичног догађаја који никада нећу заборавити.

Досадило ми је било да слушам руководиоца који је мени, а и сваком другом преискалавају стално понављају: пази, падобран неш отворити три секунда после одвајања од авиона. Е, овог пута нећу, мислио сам у себи. И, кад искочих, још се нисам био чистити ни одвојио ногу од авиона — повукох ручицу за активирање падобрана. Струја ваздуха, изазвана летом авиона, баци ми падобран у ногу и ја се окренух неколико пута, падобран заједно са мном в... какво је то клупче било!..

Падао сам главом надоле, док су ми ноге биле обмотане конопцем. Био сам без даха, јер су ми конопци повремено стезали врат свом снагом. Још нисам био изгубио присуство духа и знао сам да ми једина шанса сада лежи у резервном падобрану. Бацих га у страну, да би се отворио, али тако слабашном снагом да ми се одмах вратио: неотворен, у петљан. Нов покушај — опет ништа. Не, нисам имао времена да гледам да ли је земља већ била близу; да сам то чинио, можда данас не бисмо причали... И сам се каткад чудим како сам нашао толико снаге да још једном, јаче него докле, хитнем од себе тај падобран, то парче тканине које је требало да ме спасе.

Ваљда сам био негде на 80 метара од земље кад сам угледао крајчић беле куполе, која је почела брзо да се шири. Спас! Али, убрзо треснух о

земљу. И каква срећа! Пао сам неколико метара далеко од друге, поред вагончића, из кога је само мало раније био изручен песак. Мек песак. Да, баш на песак сам пао!

Нисам честито успео ни да се исправим, кад су до мене дотрчали млађи падобранци, почетници. Сад је требало да покушам да сачувам ауторитет старијег и брзо се сетих шта да им кажем:

— Момци... слушајте... Сад сам вам показао... овај... како никад не треба скакати...“

Подвиг пре девет деценија

Препливање Ламанша данас више није изузетан дога-

ђај коме би новине посвећивале већу пажњу. „Тај и тај пливач препливао је данас канал Ламанш за десет часова, толико и толико минута... и обично ништа више.

Али, пре девет деценија, 1875. године...

24. августа, око подне, британски поморски капетан Мети Беб, упркос молбама чланова фамилије да се не шали главом а уз бодрене другова — загазио је у воде Ламанша са британске стране. Само 11 дана раније покушао је да преплива увек немирни канал, али је у хладној води издржао само седам часова и попоео се, исцрпљен, у чамац.

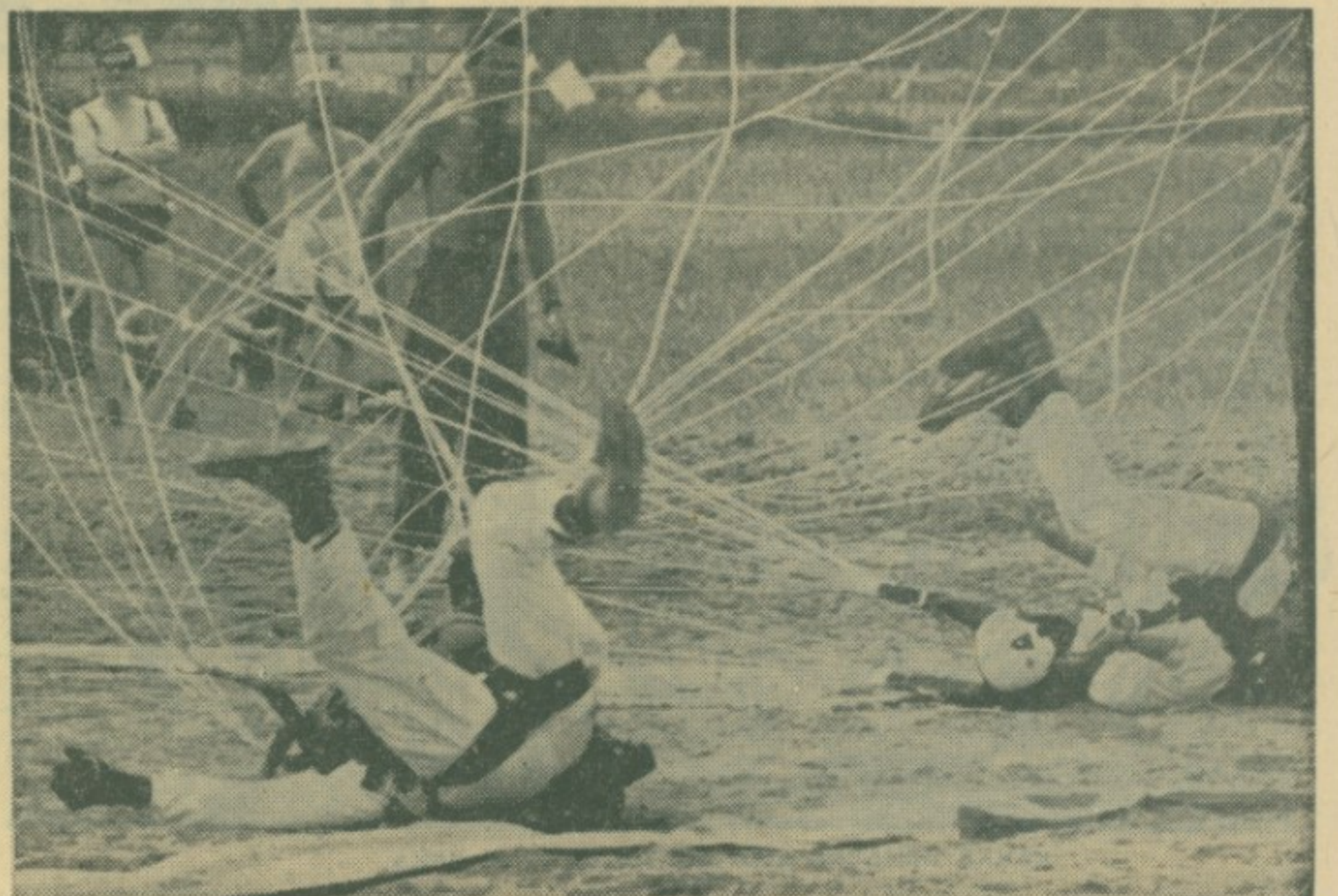
Намазан машћу која је требало да га штити од хладноће, Беб је полако почео да се удаљава од обале. Испрва је добро ишло, али што је више одмицао, таласи су били све снажнији и пливачи је било све теже. Другови у чамацу су га бодрили, а он је само заривао руке у сивкасту воду, ваљао се по таласима и споро, врло споро одмицао. Каткад

— а то му нису смели рећи они који су га пратили — струја и таласи били су јачи од њега и враћали га назад. А он је стрпљиво веслао својим рукама које су биле све уморније.

Време је одмицало. Пред врху наступила је велика криза. Покушали су да га наговоре да се попне у чамац. Уместо да их послуша, он је завапио „Вискија!“ И кад се мало одреперио, наставио је. И, шта да се прича даље? Преостали часови били су тренуци старховите борбе човека са стихијом, испуњени страховањем пратилица да се не догоди трагедија и надом једног човека да ће коначно успети и постати први у историји који је то учинио.

И успео је! Готово 22 часа после старта, осетио је под собом чврсто тле француске обале. Новине су тада писале „То више нико неће моћи да понови...“

А данас? „Тај и тај пливач препливао је Ламанш за то и то време...“ и обично ништа више...

У сложенем свету природе владају закон, ред и хармонија. Ово је прича у којој се описује шта се дешава кад се нено са стране умеша у царство животиња

КРАЉ СТАДА И ЧУДОВИШТЕ

Пошто се напило воде, стадо је кренуло за својим вођом на уобичајено место за спавање сакривено у густој папрати. Целе ноћи поветарац је пиркао. Осетљиве ноздрве краља стада осећале су уобичајене мирисе природе. Није било ничег што би реметило вођни мир. Али, пред саму зору по-

ветарац је донео чудан мирис непознат његовим ноздрвама. То је било довољно да верни и ревностни стражар стада устане и оде у осматрање. Његове очи, које су биле у стању да на миљу далеко примете којота, нису ништа виделе. Ипак чудан мирис се и даље осећао. Пожурио је на оближњи брежуљак и стао

као укочан. Недалеко испод себе угледао је неко чудовиште са два светла ока која су палила све око себе. Али када је боље загледао видео је да трава не гори већ се тако добро види као у подне. Чудовиште је имало и чудне „ноге“. Заправо није их нимало, једва је додиривало земљу. Од силне јуржаве брек

тало је, а прашина се дизала иза њега. Краљ стада покуша да се присети ко би то могао бити. Од свих животиња које је срећао у свом животу ова није била налик ниједној. Међутим, није било времена за размишљање. Чудовиште се приближавало све ближе. Више се није могло чекати. Краљ

стада је дао знак свом стаду да бежи на уобичајено место за скривање док је он, као увек раније у сличним случајевима, јурнуо у другом правцу да би скренуо пажњу нападача.

Уживао је у тој игри. То је била добра прилика да покаже својим гонитељима са ким имају посла. Пре неколико месеци тако су за њим јуриле три којота. Пошто их је прописно заморио, он је стао иза једног жбуна, сачекао их и онако преморене убио једног за другим.

Са чудовиштем које је трчао за њим није имао намеру да се бије већ да га што више одлуче од стада. Уживао је у томе да покаже своју брзину. У почетку је јурио само са упола снаге сматрајући да ће и то бити довољно да умачне испред необичног гонца. Али, чудовиште се све више приближавало мада је он појачавао свој темпо. На крају је морао да трчи из све снаге али све је било узалуд. Чудовиште му је било за петамом. Осећао је да му недостаје дах. То је било први пут да се нашао неко бржи од њега. Није више могао да трчи. Савио је иза првог жбуна и тамо пао као мртав. Чудовиште је пројурило поред њега и нестало у високој трави.

Није знао тачно колико је лежао. У почетку је веровао да му је срце препуцало и да више никад неће моћи устати. Али, када је одахнуо кренуо је преким путем ка своме стаду. Био је срећан када је нашао све стадо на окупу, али у исто време био је и тужан: први пут враћао се с осећањем да је понижен, нашао се неко бржи од њега.

Док је тако стајао у свом стаду, поново је чуо чудан звук које је чудовиште пуштало и осетио необичан мирис. Наредио је стаду да се повуче, а сам пошао у правцу одакле је чудовиште долазило. Овога пута чврсто је одлучио да не бежи већ да нападе. Желео је да проба снагу својих моћних рогава.

Вешто сакривен иза једног жбуна чекао је да се чудовиште приближи, а онда, када се чудовиште најмање надавало, краљ стада је повисо главу и ударио свом снагом. Био је изненађен да тело чудовишта није од меса и костију, као код других животиња. Држ је у чудовишту нешто дупало, трескало, пуцало, јелен је немилосрдно ударио својим снажним роговима. Цела глава га је болела, али је и даље дупао свим својим бесом по чудовишту.

Одједном је нешто излетело из чудовишта и зарило у његово тело. Бацно је поглед на чудовиште и тек тада приметио два човека у њему. Почео је још снажније да нападе док се чудовиште није претурило на леђа а његове чудне ноге почела да се окрећу у ваздуху. Тек тада је престао. Позвао је риком стадо да покаже своје дело.

Док је краљ стада гордо стајао пред стадом и дивно се свом делу, крв је цурила из рана које су му задали људи из уништеног војства. Неколико кошта лизало му је ране, али победоносни краљ стада није осећао никакву бол јер је и чудовиште лежало сломљено његовим ударима као што су лежали и којоти пре неколико месеци.

НА БЕЛОЈ СТАЗИ

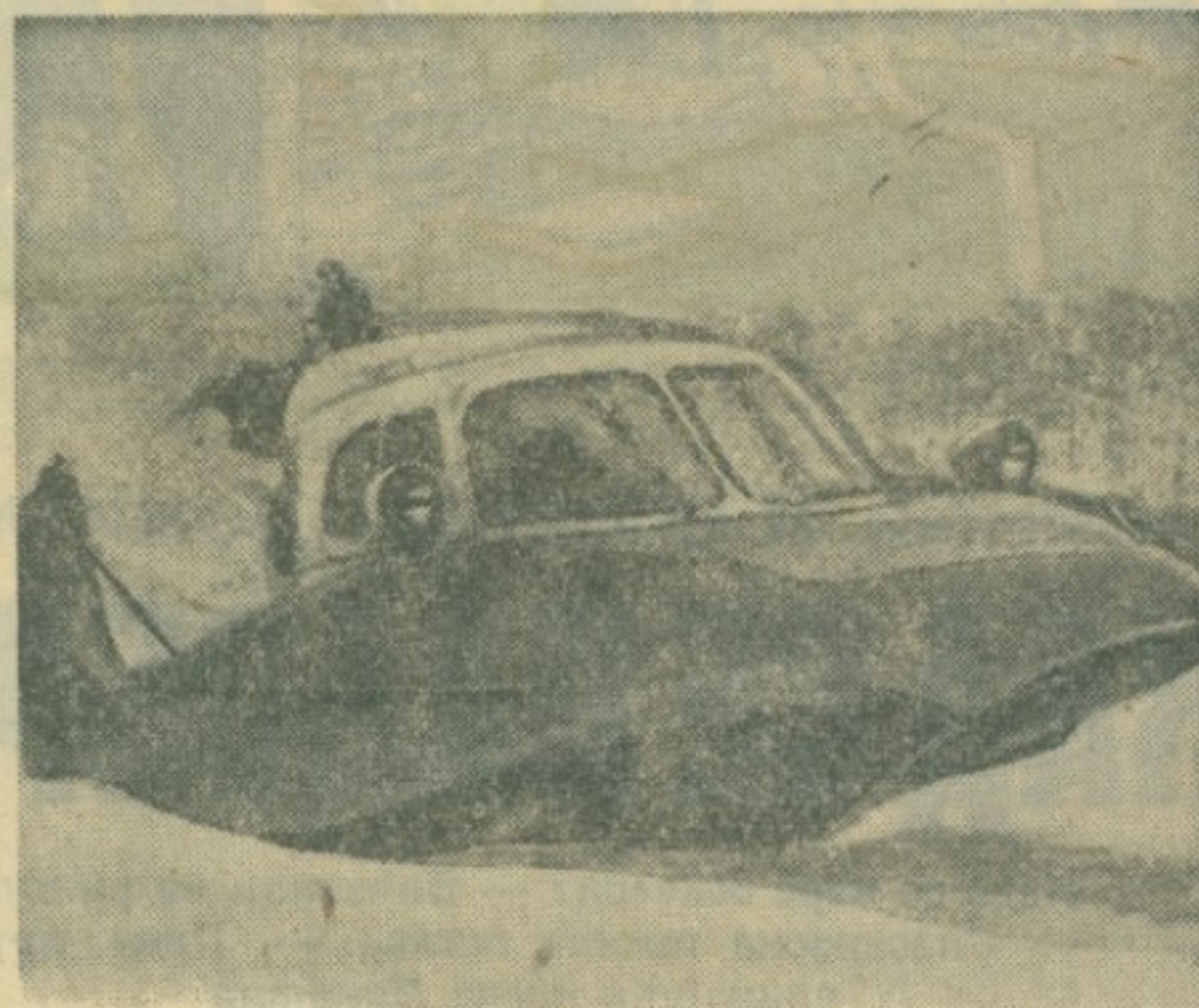
У двадесет другој глави биографије римског војсковође Маријуса, грчки писац и историчар Плутарх написао је: „Кимбри показује толико претарану храброст и смелост према својим непријатељима да се они, мање из неке стварне потребе а више да би их запањили својом снагом и срчанашћу, успињу уз глечере и снегом завејане планине до највиших тачака, затим ставају под своја тела штитове и тако се низ стрме литице доле спуштају.“

Деца с несврћљивим очекују снег, да седну на санке и пољете белом стазом. Ко је и када начинио њрве санке?

Значи, још стари Кимбри који су крајем другог века пре наше ере прелазили преко Алпа и спуштали се у данашњу Италију, умели су да искористе снег и да од својих штитова направе саонице. Научници тврде да су сао-

нице старије од било каквих кола. Велика рачваста грана на коју је наш прадавни предак ставио убијену животињу да би је лакше — по голој земљи, трави или снегу — довукао до своје пећине била је у ствари нека врста саонице. Од случајно нађене гране до правих саоница пут није био дуг. У једном ископаном пра-

историјском сојеничком насељу и средњој Европи археолози су нашли једне праве, човечјом руком направљене дечје саонице: два комада дрвета провучена кроз пробушене бутне кости коња. Од тада па до данас саонице нису престале да клизе белим стазама. Мењао им се облик, величина и намена. Али, увек су биле добродошле да се на њима превуче терет, да се помоћу њих савладају пространства или, једноставно, да се ужива у вожњи на снегу.

СУПЕРБРВЕ МОТОРНЕ САНКЕ СОВЈЕТСКОГ КОНСТРУКТОРА АВИОНА ТУПОЉЕВА

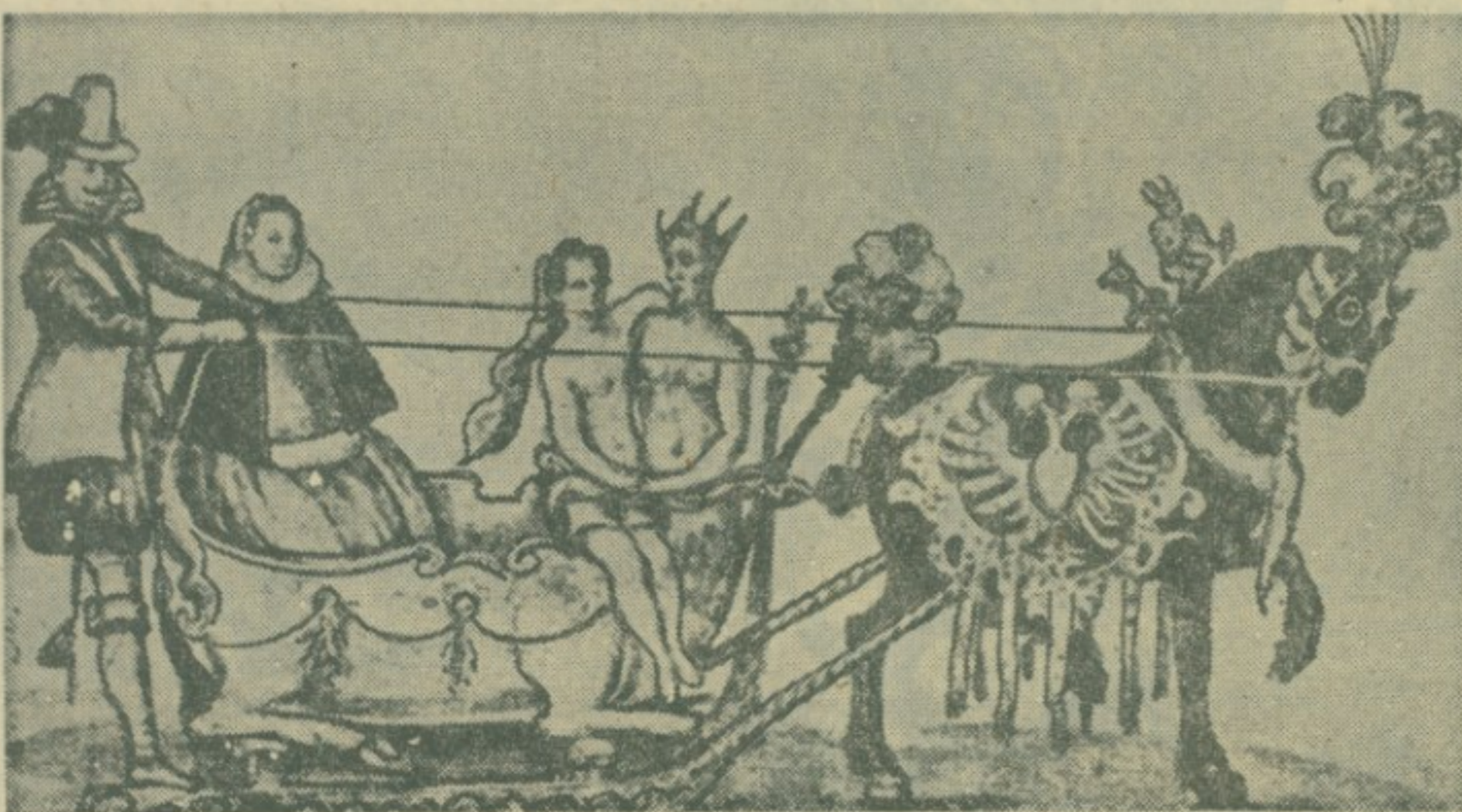
ЈЕДНОСТАВНЕ, БРВЕ И ПРАКТИЧНЕ: САНКЕ СА ЗАПРЕГОМ ПАСА АИНА, ПРАСТАРИХ СТАНОВНИКА ЈАПАНСКИХ И КУРИЛСКИХ ОСТРВА

СТАРОГЕРМАНСКЕ САНКЕ ЗА „СУВО“ ОД РАЧВАСТЕ ГРАНЕ

РУСКЕ САНКЕ И СМУЧКЕ ИЗ 16. ВЕКА

САНКЕ НЕМАЧКЕ ДВОРСКЕ ДАМЕ ИЗ 17. ВЕКА

ЈАПОНСКЕ САНКЕ, СЛИЧНЕ ЧАМЦУ, ИЗ 17. ВЕКА

СУСРЕТ С КАРУЗОМ

Елизабета Бекон Родеволд данас је чећ бака с пуно унучића. Као и сва деца и њени унучићи воле да им она прича приче. А од свих прича најрадије слушају причу о њеном необичном познанству с чувеним певачем Енриком Карузом.

И мала сам десет година када сам први пут путовала сама из Бостона у Њујорк. Било је то 1915. године. Била сам у гостима код тетка Хане, једне очеве рођаке. Смештајући ме у воз, говорила ми је:

— Отац ће те сачекати. Пошто путујеш најскупљом класом бићеш потпуно безбедна. Читај своју књигу и не разговарај са непознатим особама.

Моје седиште било је прво на почетку вагона, тачно насупрот салону. Врата су била отворена и ја сам завила.

— Тетка Хане, погледај — узвикнула сам — Мала соба! Волела бих да у њој путујем.

— Снизиглас — прекорила ме је. Салони су само за велике породице. Једна сама особа никад не путује у салонском одежлу сем ако није екстравагантна.

Из искуства сам знала да су квекери (објашњење: припадници једне религиозне секте с веома строгим прописима) далеко од сваке екстравагантности. И док је воз излазио из станице на чијем је перону остала машући ми тетка Хане у свом мишијесовом шеширу, ја сам шапатом понављала чаробну, забрањену реч. Чезнула сам за екстравагантношћу. Да проведем читав један дан у беспослици, да купим нешто некорисно, да ме неко пољуби без повода! Има људи који живе тако, али не у мојој породици.

Кад је воз стао на станици Бек Беј, угледала сам кроз прозор на перону гомили људи и жена како се тискају око једног дебелог човека. Жене су биле лепе, са шеширима ведрих боја и муфовима украшеним цвећем. Већина мушкараца имала је напомаћене бркове. Дебели човек носио је капут који је био очигледно екстравагантан: имао је крзнени оковратник. Ниједан од очевих капута није имао крзно на оковратнику.

Дебелог човека су љубили и тапшали по раменима. Сви су се смејали и били весели. Док сам их посматрала, читава процесција кофера и путничких торби била је унета у салон. За велику породицу, мислила сам. Дебеди човек спретно је скочио на папучицу вагона. Једна жена откачила је љубичице са свог муфа и добацила му их док је воз кретао.

Погледала сам у салон да видим ту велику породицу али у њега сем дебелог човека нико није ушао. Тада је наишао носач нашег вагона. Тетка Хане му је дала напојницу да би за време пута пазиво мене и он је сад застао крај мог седишта.

— Знаш ли ко је тамо унутра, девојчице? — запитао ме је показујући главом на затворена врата.

— Не. Ко?

— Господин Карузо, оперски певач. Јеси ли чула за њега?

— Ох, да! — рекох, гледајући као очарана у затворена врата. Ми смо код куће имали грамофон и мени је било дозвољено да кишних поподнева слушам очеве плоче. Када ми је певао глас звани Карузо кроз читаво тело пролазила ми је дрхтавица.

Носач је био нишчеао а путници ме нису гледали. Брзо, пре но што је разборитост у мени могла да проговори, склизнула сам са седишта и закуцала на затворена врата.

— Слободно! — загрмео је снажан глас. Ушла сам и тихо затворила врата.

Мистер Карузо ређао је карте на једном сточићу испред себе. Била сам зачућена. У нашој кући само је куварица играла карте.

— Гле, девојчице! — Мистер Карузо је само за трен дигао поглед и вратио се картама. — Желиш мој аутограм?

— Не, желела сам да видим вас. Мистер Карузо тресну карте.

— Ти не желиш мој аутограм? — узвикну.

— А шта је то аутограм?

— Моје презиме написано на папиру.

— А шта се ради с тим?

Мистер Карузо прсну у смех и салон се затресе.

— Откуд знам — рашири он руке и заколута очима. Све се на њему смејало.

— Можда да га показујеш друговима, продаш, спадиш. Седи, седи. Пред нама је пет часова путовања. Играћемо карте.

Заузела сам седиште преко пута њега.

— Не знам како — признала сам.

— Не зна да игра карте! Неће аутограм! Шта радиш ти, девојчице?

— Идем у школу.

— Јасно. Али, идење у школу ти не може бити читав живот. Идеш, можда, у оперу?

— Небеса, не!

— Зашто кажеш: небеса?

— У нашој кући деца не иду у оперу?

— А каква је то та ваша кућа? — запита.

— Мој отац је квекер, пријатељ.

— Дивно је бити пријатељ. Али, зар пријатељи не иду у оперу и зар не играју карте?

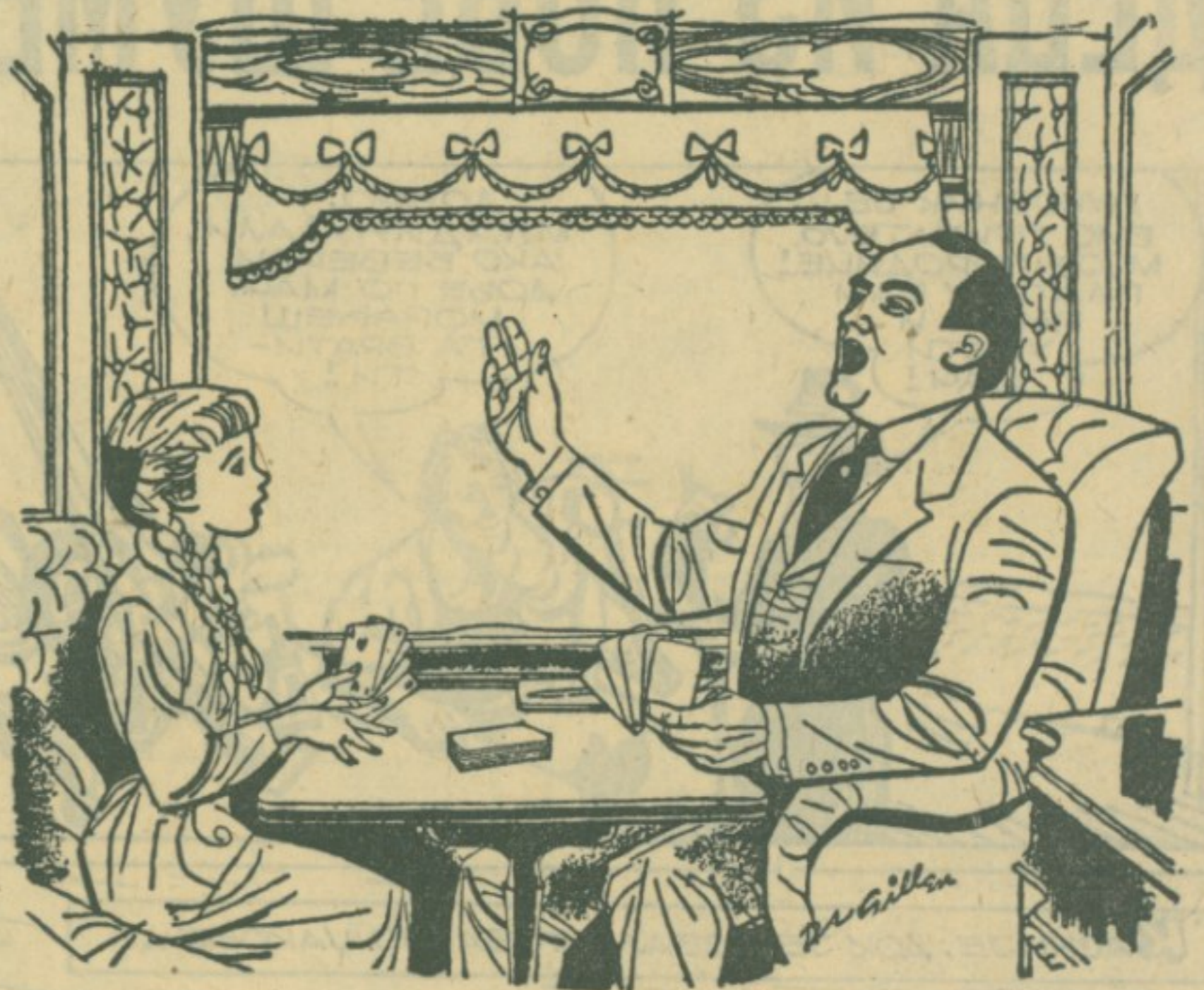
— Не. Пријатељи су веома строги. Хоћу да кажем, они не смеју да у животу имају много забаве. Куварица игра карте, али она је католикиња.

— И ја. — Мистер Карузо почео је да ређа карту на карту. — То мора да су пуританци, ти што забрањују карте. Би ли хтела да те научим, мала пуританко.

— Ох, да! — ускликнула сам гледајући право у лице Екстраваганцију. Она је

КАРУЗО У „ПАЈАЦИМА“

климнула главом и насмешила ми се, мада ми се то мистер Карузо насмешио. Избукао је још један шпил карата из торбе која је била кај њега.

— Ево. То је за тебе. Сад гледај шта ја радим.

С времена на време поставио би ми по које питање о животу у квекерској породици. Причала сам му како је сасвим у реду да одрасли иду у оперу, али да деца морају да уче и да на време иду у постелу. Климнуо је главом и почео да прича о себи. Глава ми се окретала од нових речи: Анда, Риголето, Напуљ, Кармен, Пајаци.

— Јеси ли ме икад чула како певам? — запитао је стављајући црну деветку на црвену десетку.

— Само на грамофону.

— И шта сам певао?

— La donna e mobile.

— Да ти сад певам?

— Молим вас.

Не дижући поглед с карти почео је да пева. Глас му је био снажан. Као да ми се водопад сручио на главу. Једва сам дисала. Салон као да се ковитлао од звука, звук се претварао у боју, боја у светлост и по тој светлости корачали су дивови. Била сам удовљена у нешто за шта нисам ни слутила да постоји. Наједном је престао.

— Седмицу, стави ту седмицу — и један дебео кажипрст куцнуо је по мојим картама. Гледала сам га трепћући.

— Заборавила сам.

Мистер Карузо је изгледао поласкан.

— Ја сам учинио да заборавиш — рече. — И опет ћу учинити да заборавиш.

Читавог пута је певао, ређао своје карте и надгледао како ја ређам своје. Понекад, размишљајући коју да стави, певушио би упола гласа. Понекад би његова песма нарастала тако да сам мислила да ће салон експлодирати. Била сам сувише млада и сувише незналица да бих знала шта слушам. Знала сам само да својим гласом ствара дивне, екстравагантне слике. Људи су се хвалисали, тукли, смејали и плакали. Вијориле су се заставе. У ваздуху се осећао сладак мирис ружа. И ја сам била део свега тога.

Био је мрак кад смо се приближили Њујорку. Мистер Карузо је престао да пева и кроз прозор се загледао у даљину.

— Врата пакла — рекао је и покупио карте. — Ружна реч, а? Насмејао се и

завонио за носача. — Донесите девојчици капут и шешир. Ко те чека?

— Отац.

— Отац квекер — насмејао се грлено. — Изненадићемо га, тог тату квекера.

Помогао ми је да обучем капут и његоно ми га закопчао до врата. Обртао је у рукама мој шешир с очигледним неодобравањем.

— Тако је једноставан — промишљао је. — Као миш — додао је тужно ставиши ми га на главу.

— Каћипрство је знак лошег укуса — поновила сам реченицу коју сам толико пута чула.

Кад смо изишли из воза, мистер Карузо је застао насмеши, забачена шешира, ведар, екстравагантан — да га фотографису. Затим ме је узео за руку и повео пероном. Око нас су се чули поклици. Угледала сам оца како стоји нешто мало испред људи који су дошли да сачекају воз. Погледао је мистер Карузо равнодушно, затим оштро позвао:

— Елизабета.

Повукла сам за руку мистер Каруза. Нашла сам се између два дива. Мој пратилац се окренуо — екстравагантним покретом, забачена шешира, с краном на оковратнику. Људи су стајали мирно и посматрали.

— Ах, мистер Квекер! — Његов крупни глас испунио је станицу мада речи нису биле изговорене прегласно. — Враћам вам вашу малу пуританку. Цело поподне провели смо у опери. Немојте је кажњавати кад буде играла карте с куварицом. Ја сам је научио да игра. И, преклињем вас, купите јој шешир са цвећем.

Пре но што је мој отац успео да одговори, мистер Карузо је отишао. Подигла сам поглед очекујући да ћу угледати очево лице тамно од љутине. Уместо тога, он се смејао.

— Изванредан човек — рекао је кад смо ушли у кочије.

— Мислила сам да ћеш се љутити — ка зала сам, збуњена.

— Због чега?

— Разговарала сам с непознатом особом, играла сам карте. И мистер Карузо је екстравагантан. Путовао је сам у салону. Тетка Хане каже да је то екстравагантно.

— Ах, та тетка Хане. — рече мој отац пољубивши ме први пут без неког повода.

Уређује: Паја Патак

Ква Ква!

Непотребан труд

— Шило, ти си врло слаб фудбалер — каже ми један пријатељ. Видео сам те ономад како играш.

— Да, ја сам био голман.

— Па што ниси зауставио лопту када су је бацили у гол? Сваки пут си је пропустио.

— Зашто бих се ја замарао покушавајући да је зауставим, кад за то већ постоји мрежа на голу.

Ђира је назебао

— Ха-ћи — кину Ђира. — Ух! Ала данас страшино кијаш, узвисти Цица.

— Извини, одговори Ђира, али то је једини начин на који уме да кијам.

Апсолутно ништа...

Једнога дана Пају Патка, који је запослен као сарадник у једном листу, понаље шеф да присуствује локалним изборима у неком мањем месту. После завршених избора Паја се јави телефоном

да би добио упутства од шефа:

— Шта је рекао кандидат? — упита га шеф.

— Ништа... апсолутно ништа — рече Паја.

— Е, изванредно, рече му шеф — напишите и понаљте ми о томе одмах две странице!

Спасоносан лек

Мими је купила неки лек за намештај, после чије употребе намештај месецима не мора да се чисти. Међутим, једног дана примети да нема лака на оном месту где га је оставила па се обрати једном Микијевој сестрићу:

— Да ниси ти склопио негде онај лак??

— Нисам, али сам га употребио, кад сам видео како изгледа намештај одмах сам себи намазао врат.

То га одбија од рада

Попај саветује Пери Ждери:

— Чуј ме, Пери, потребно је да се прихватиш не ког посла. Од рада нико није до данас умро.

— Пери му одговори:

— Па баш то ме и одбија од рада. Ја више волим нешто где има више ризика.

Гаја пише ногама

— Ја умећ да пишеш ногама, гвали се Гаја, Влађи и Рађи.

— Не умећ! Хајде, покажи нам твоје умећ.

— Ево како — рекао је Гаја — па је узео писаљку и парче хартије и написао: „Ногала“.

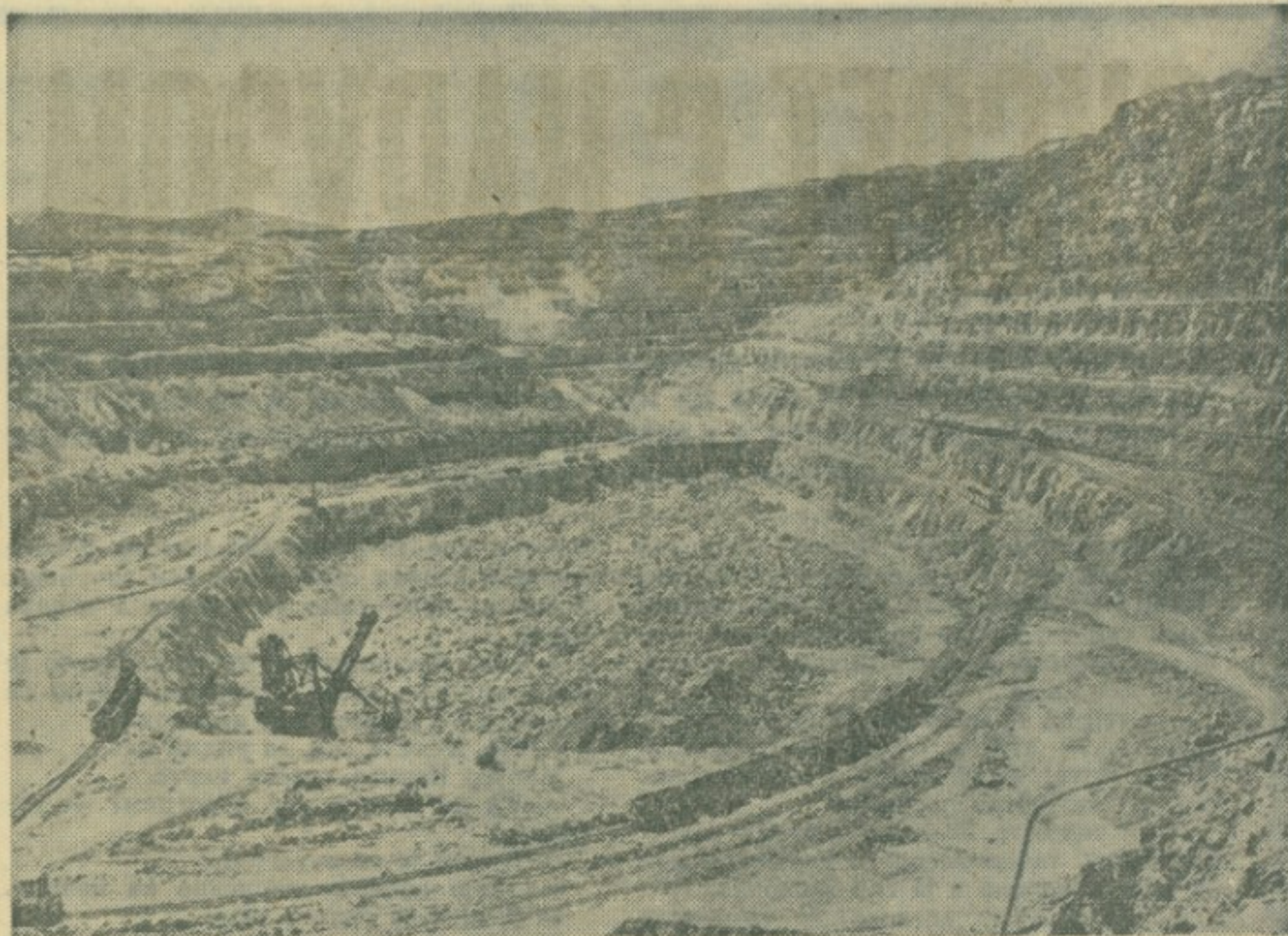
Нема шта да докажује

Учитељ пита Влађу:

— Влађо, како ћеш докарати да је Земља округла?

— Немам шта да докажујем, јер ја то никад нисам ни тврдио.

ДЕЦА ИЗ НОВЕ ШУМЕ

Највећи рудник бакра

Крај који заузима чилеанска пустиња Атакама један је од најбогатијих рудним благом на свету. Миллионима година земља тог негостољубивог и безводног пространства љубоморно је чувала огромна минерална блага у злату, сребру, уранијуму и бакру. Да би се та богатства могла искористити недостајала је вода. Први истраживачи који су имали смелости да се ухвати укоштац са пустињским благом уклете Атакаме, оставили су своје кости на територији дугој 580 километара, с једне стране оживиченој Кордиљери а с друге Тихим океаном. Тек савремени човек успео је да победи пустињу. У њеном срцу отворен је највећи рудник бакра на свету Чукикамата. Кажу да је те-

шко рећи шта на том ужареном пустињском подручју више блиста, да ли сунце на небу или бакар у земљи.

Бакар Чукикамата био је познат знатно пре доласка Шпанаца. Индијанци Чукоси, које су покорили перуански освајачи Инке, вадиле су из земље метал од кога су ковали мачеве и разна оружја. На раду су умиралли од глади и жеђи. Средином 1536. године шпански освајач Дијего де Алмагро правио је за своје коње потковице од чукикаматског бакра да би могао наставити освајање по Јужној Америци. То су били коњи са најскупљим потковом у историји.

Да би се стигло до минерала бакра било је потребно претходно скинути дебело по-

вршински слој стене. Тако је на површини земље ископан један од највећих амфитеатара начињен људском руком. Укупно је извађено 600 милиона тона непотребног материјала. Рудник се простире на површини од 9.240 хектара, дуг је 2.700, широк 900 и дубок 300 метара. У њему ради 7.000 инжењера, техничара и радника који из земље ископају 250.000 тона електролитичког бакра годишње. Вода за рудник добија се из једног подземног језера.

Данас су за потребе рудара и инжењера усред пустиње изграђене удобне куће, биоскопи, болнице и трговине. Да би се оживела монотонја пустињског пејзажа, посађен је и велики број дрвета.

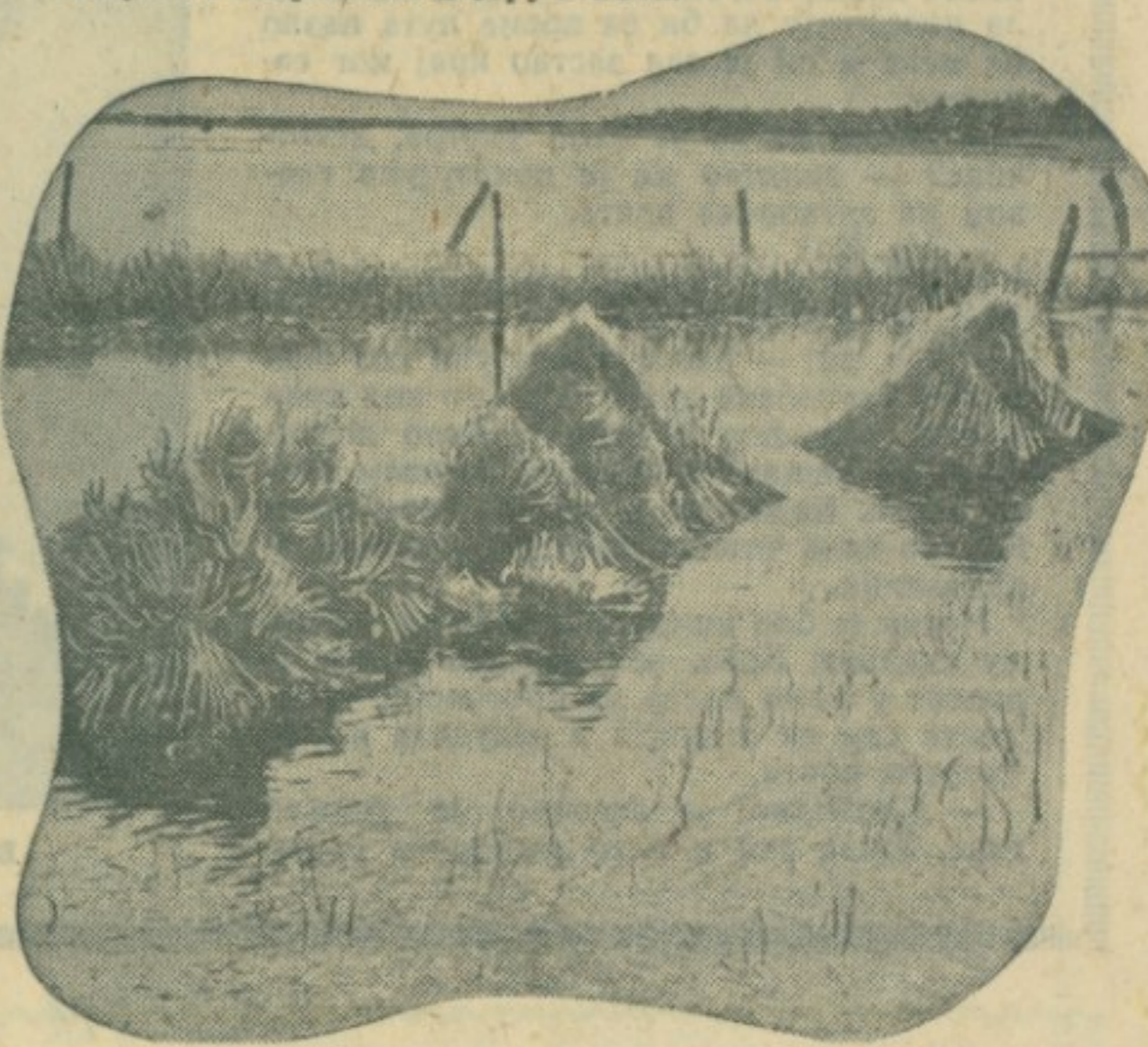
ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ

У многим земљама пољопривредници су принуђени да се боре против сувишне воде у земљишту и врше мелиорацију одводњавањем. Обично се копају отворени канали који сувишну воду одводе са плодних њива. Да би се ово земљиште могло што боље користити за пољопривредну производњу, полажу се и дренажне цеви најчешће од грнчарске земље.

Само у Совјетском Савезу има преко сто милиона хектара плодних ораница које треба мелиорисати. До сада је исушено око десет милиона хектара, већином отвореним каналима. Међутим, недавно одводњавање се врши и затвореним каналима. Уместо грнчарских цеви сада се готово искључиво употребљавају

цеви од поливинилхлорида и полиетилене дебљине 20 до 100 сантиметара. Нарочита машина, која ради попут циновске крлице, у исто време копа земљу и полаже цеви.

Искусства совјетских и стручњака из других земаља говоре у прилог пластичних материјала, који су знатно јефтинији и захтевају технички поступак економичнији од оног при копању отворених канала.

ЗАКАСНЕЛО ГРАЂАНСТВО

За време француске револуције Фридрих Шилер је био, као што је познато, изабран за почасног грађанина Француске. Међутим, обавештење о овој почаси никад није стигло до Шилера. Тек недавно је откривено како се то могло догодити. У питању је била грешка. Писмо са дипломатичком почасног грађанина било је адресовано на „месје Жилера“ и, разумљиво, није ни било уручено Шилеру.

АЛПИНИСТИ НА УЛИЦИ

У једној од токијских улица налази се необична петоспратна зграда. Она припада клубу токијских алпиниста који ту... тренирају верући се по зидовима! Додуше, не по свим зидовима, већ само по једном. Успињање уз тај зид може да чини част сваком планинару. Јер, зид је сасвим окомит и на њему се налазе, намерно начињене, веће и мање пукотине, избочине и „настрешнице“. Алпинисти се пењу уза зид под надзором инструктора. И почетници и стари „тигрови“ — како Јапаници називају већ искусне планинаре — задовољни су јер могу да тренирају читаве године.

ЖЕНСКИ БОКС

Мушкарци у Шведској веом су забринуте: на боксерским ринговима појавиле су се жене.

КАД БИ...

Популаризатори науке и технике воле да се служе очигледним и читаоцима приступачним поређењима. Понекад претерују у томе као што је то учинио и овај који је предложио следећи пример „научног“ упоређивања. Он каже:

— Утврђено је да пас фокстеријер дугачак пола метра, чији реп има четири сантиметра може за десет минута да ископа јаму дубоку око пола метра. Према томе, да би се за годину дана прокопао Панамски канал био би потребан фокстеријер дугачак 27 километара чији би реп био дуг три километра.

С гледишта математике ово је неспорна истина. Али, ако би такав фокстеријер и постојао где би се нашао човек који би могао да га натера на копање?

Аутомобил-смучке

Овај оригинални аутомобил који уместо точкова има широке смучке конструисан је у

Седишњаци Америчким Државама. Дуг је два метра, тежак 50 килограма, а развија брзину од 60 километара на час.

ПРВИ СУДАР У КОСМОСУ

На самом почетку космонаутике ере највећа опасност за космичке летелице представљали су метеорити. Искуство стечено за ових неколико година о свајања космоса показало је да тај ризик можда и није толико велик: до сада није забележен ниједан случај хаварије или оштећења космичког брода чији би узрок били метеорити. Али, ако је вероватноћа судара с метеоритима који парају бескрајан космички простор практички невелика, колико је тек онда незамисливо мала могућност случајног судара два предмета које је створила човечја рука? Међутим, до таквог судара већ је дошло на једној од космичких раскрсница.

Жртва хаварије био је вештачки сателит „Ехо II“, исти онај који је послужио за испуњење првог

совјетско-америчког заједничког програма за космичка истраживања. Контејнер с балоном од танке опне обложене са обе стране слојем алуминијума, лансиран је помоћу ракете у орбиту чији је апогеј (најудаљенија тачка од Земље) износио 1.300 километара. Ту се контејнер растворио, поделио на два дела и ослободио бриљантно спакован балон. Под утицајем Сунчеве светлости врећице с пиразолом (пиразол је једно једињење азота) почеле су да стварају гас и после пола часа омотач балона претворио се у блиставу лопту с пречником од 42 метра, која је заслепљујуће светлцала под Сунчевим зрацима.

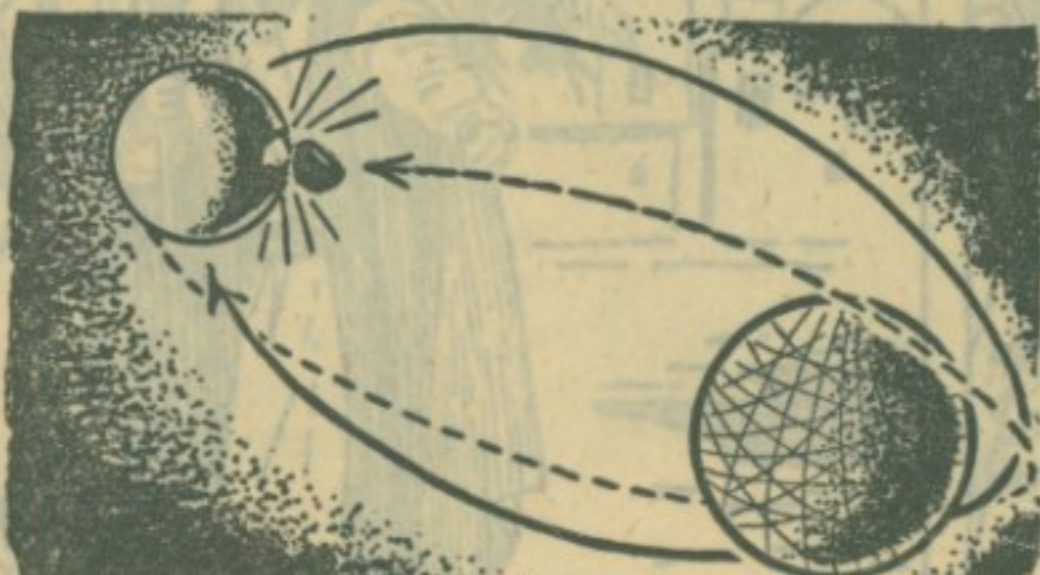
Величанствен приказ растварања контејнера и настајања балона био је снимљен помоћу аутоматске телекамере постављене на

ракети — носачу која је нешто мањом брзином наставила пут за контејнером и оцим што се у њему налазило. Тај приказ пратен је и са Земље. Циљовска кугла била је празна, али је сијала и блистала јаче од свих космичких сонди које су биле снабдеване различитим апаратима. И облетала је читаву Земљину куглу изузимајући мање зоне око полова.

У почетку се све лепо

одвијало. Међутим, касније су научници приметили да је огромна лопта наједном почела да се понаша, може се рећи, некако лажнокомислено. Уместо да сија равномерном светлосћу, као да је стала да намигује својим посматрачима. Било је јасно да се геометријска правилност њеног облика пореметила, јер је лопта почела да се преврће.

Пажња је удвостручена,

утростручена. Радио-ехо је показао: на балону се појавио отвор чије су разmere пола метра.

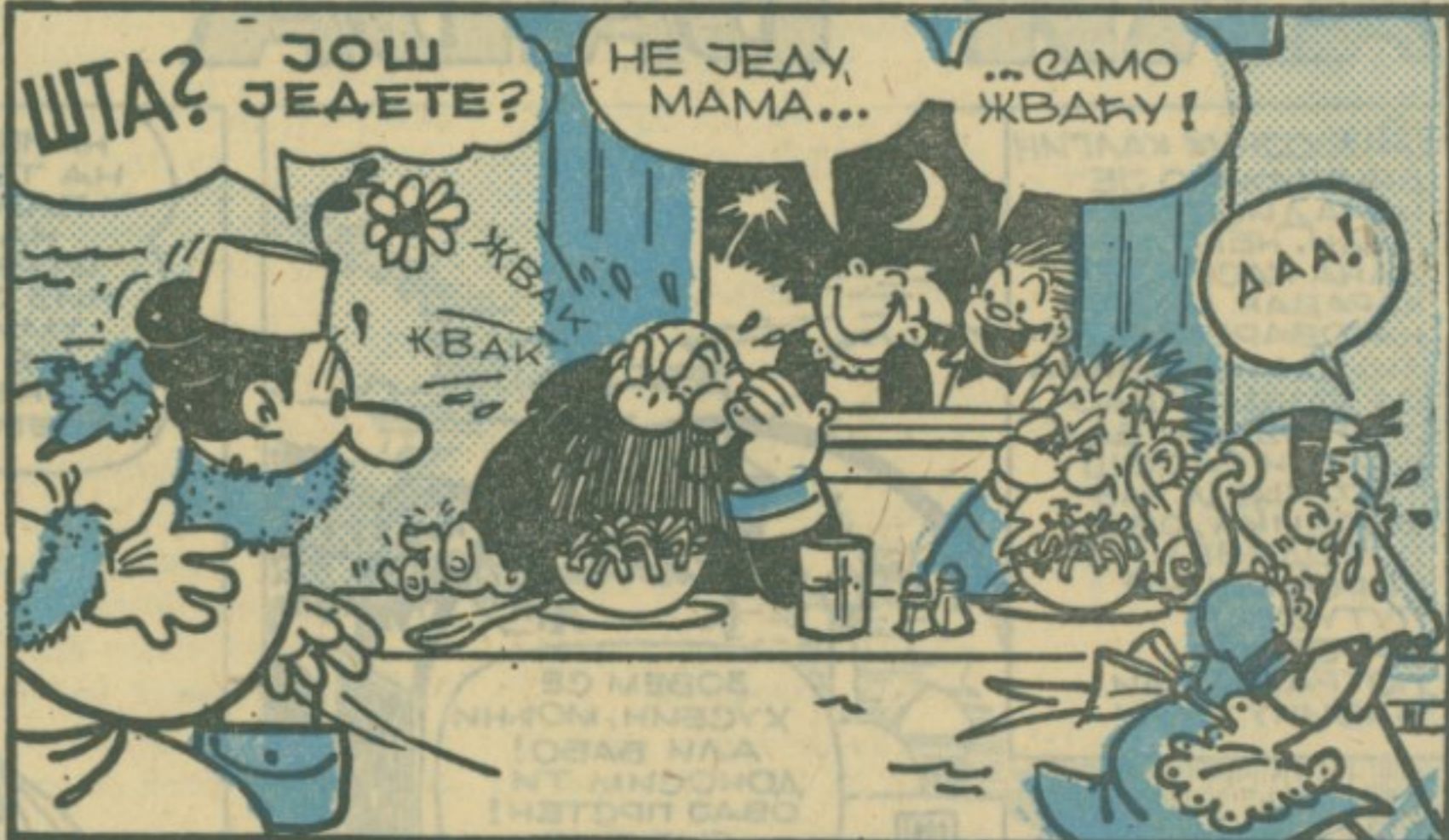
Али, радио-таласи нису могли да објасне шта се догодило са „Ехом II“ и шта га је ранило. О томе су суд могли да донесу само људи. Прва мисао је била: метеорит. Али, не. Метеорит би пробио балон кроз, а непознати узрочник хаварије успео је да пробије само предњи зид и да се заустави у балону.

Можда је балон просто сам од себе пукао? Али, у том случају не би почео да се врти.

Једном рецију, сва објашњења су била неодржива сем једног. Омот балона морао је пробити неки довољно велик предмет који се кретао брзином која се само незнатно разликује од брзине самог спутњика. И тај предмет је био...

једна од половина контејнера. Очигледно, тај део контејнера „састао“ се с балоном и, лагано га притискујући, продри у њега. Изгубивши при томе нешто од своје брзине, контејнер није могао да провали и другу, супротну страну балона.

И последње. У тренутку кад се контејнер раздвојио његове половине су се разиле и кренуле различитим орбитама, другачијим од орбите „Ехо II“. Те три орбите пресецају се само у две тачке: перигеју и апогеју спутњика. Значи, судрет је био могућ само у те две тачке изгубљене у бесконачној дасони. Каква је онда био степењ вероватноће таквог једног судрета? Готово раван нули. А ипак се та хаварија, тај космички судар догодио и није могао остати неприметан.

© King Features Syndicate, Inc., 1965. World rights reserved.

ВОЛШЕБНО ОГЛЕДАЛО

Једном, у старој цркви калуђера из реда реформатора појавио се... ђаволчић. Био је мали, с репом завијеним на крају, с роговима и копитама укратко — имао је све одлике које један ђаво треба да има. И појавио се у незгодан час, баш када је епископ благосиљао вернике. Ђаволчић се мало поиграо скакућући по облацима дима, који се дизао из кадионице и нестало је исто онако изненада као што се и појавио. Али, како су тврдили очевици, то је било довољно да све вернике, па и самог епископа обузме паничан страх.

Протекло је много година. И горепоменути ђаволчић поново је дошао у посету цркви и смртно преплашио једног калуђера.

Прича?

Легенда?

Не треба журити с доношењем закључка.

Овим необичним догађајима, чију су истинитост потврдили многи очевици, заинтересовали су се пре седамдесет година пољски истраживачи старина.

У цркви је на почасном месту висило прашњаво огледало. Било је веома старо и потицало још из оних времена када у Пољској још нису знали за огледала од стакла већ су их правили од нарочитих металних легура, чија је тајна давно већ заборављена. Научници су разгледали огледало и на своје чуђење открили на његовом раму написан латинском језику из кога се видело да је оно некад припадало пану Твардовском „који га је употребљавао за своје мађијске послове“.

За „пана Твардовског“ зна у Пољској свако дете: он је херој пољских народних прича, легенди и песама, њега су опевали

највећи пољски песници, о њему су писали најпознатији романописци.

Пан Твардовски је живео у 16. веку у Кракову и бавио се црном магијом, прорицањем судбине, астрологијом, призивањем духова. Сачувана су сведочанства о томе како је он, на молбу пољског краља Станислава Августа, „призивао утвару“ младе краљеве жене Барбаре Рађивилувне која је кратко време пре тога умрла.

У старој хроници је писало како је калуђер, уплашен појавом ђавола, бацно кључеве на огледало.

И заиста, на огледалу је нађен видан траг од тог удара. Ево још једне занимљиве чињенице: историчари су из старих докумената ишчепркали сведочења савременика да се приликом спиритистичке сеансе када је пан Твардовски „призивао краљичин дух“ на сточићу поред једне мртвачке главе налазило још и распеће и... огледало.

Понављамо: било је то пре готово седамдесет година. Али, утврдивши везу између тајанствених појава о којима причају легенде и огледала пана Твардовског, историчари су стали. И тек недавно огледало Твардовског поново је привукло пажњу научника. Додуше, они се у почетку нису заинтересовали толико за огледало колико за „чудесну“ појаву Барбаре Рађивилувне. Наиме, мислило се да овај случај, који су потврдили многи очевици, може да послужи као до-

ОГЛЕДАЛО ТВАРДОВСКОГ

каз да се већ у време Станислава Августа у Пољској знало за „латерну магију“.

Идеја није била нова: њу је неко изрекао у 19. веку. И сада се разгорела распра. Већина је била тог мишљења. Али, један од историчара је посумњао у ову могућност. Њему је изгледало да је латерна магија, нарочито у то време, била веома тежка и гломазан апарат за тако деликатну операцију као што је појава утваре у присуству самог краља. Не, према његовом мишљењу Твардовски се морао послужити неким другим инструментом.

И тада су се сетили огледала. И не узалуд. Када су данашњи научници узели да га проучавају показало се да су њему сакривени више него мајсторски угравирани цртежи који под одређеним углом одбијају светлост! У средишту огледала налазило се цртеж који је представљао фигуру младе жене. И помоћу тог цртежа и појавила се утвара Барбаре Рађивилувне. И фигура несташног ђавола, који је толико уплашио калуђере, па и самог епископа.

Укратко говорећи, то огледало је било „волшебно огледало“ слично онима за које се још у средњем веку знало на Истоку и одакле су она пренесена на Запад. Сетимо се да је много касније Калиостро, у време свог боравка у Русији, такође задивљавао

Русе својим „чудима“ која је изводно, очигледно, помоћу сличног огледала.

Научници су утврдили да је за успешну „сеансу“ било потребно да се:

1. Огледало налази под строго одређеним углом у односу према јаком извору светлости, на пример у односу према Сунцу или свећњаку са много свећа.

2. Пред огледалом, на тридесет-четрдесет корака од њега, треба да се ковитла или пара или дим из кадионице — нека врста екрана.

3. Између огледала и „екрана“ у тренутку појаве „утваре“ не сме се налазити никакав предмет који би закљонио лик који огледало пројцира.

Тиме се и објашњава изненадна појава ђавола неколико столећа после смрти „великог мага“. Вероватно су пре великог празника калуђери, истовремено кад и иконе, очистили и огледало од прашине и затим га окачили на старо место. На празнични дан црква је била јарко осветљена и светлосни знаци падали су на огледало. Пре ма таваници се дизао дим из кадионице. И ђаволак, који је дуго спавао у недрима огледала, поново је заиграо у ваздуху на фону дима од тамјана и измирне.

Било је то, по свој прилици, његово последње појављивање. Кључеви које је бацно уплашени калуђер оштетили су површину огледала и повредили фино изрезану праву. Требао би да се нађе изванредан мајстор праверске вештине да би се огледало могло реставрирати. Али, тајна оваквог гравирања није се сачувала до наших дана: заувек је изгубљена. Кажу да само још у Јапану знају за тајну чаробних огледала.

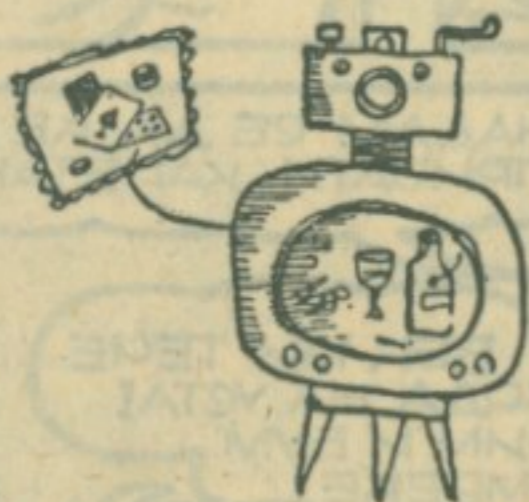

„ПРИВИЂЕЊЕ БАРБАРЕ ПОЈАВЉУЈЕ СЕ ПРЕД КРАЉЕМ“ — РАД ПОЉСКОГ СЛИКАРА ЈАНА МАТЕЈКА

БИБЕР КАО НАКИТ

У средњем веку зачини су представљали праву драгоценост. Бибер је, на пример, по вредности био једнак новцу и њиме су плаћали дугови, исплаћивали рента и куповина земљишта. Овај зачин је био толико цењен да су њиме украшавале женске хаљине и шешаји. Почетком 19. века цена бибера је нарочито порасла па су га жене носиле око врата нанизаног као огрлицу.

БОЉЕ ДА ЈЕ ОСТАЛО ТАЈНА...

У техничким радионицама универзитета у Оклахоми, у Америци, конструисан је оригиналан модел телевизора назван „динаскоп“. Нови теле-

визор не само да омогућава да се гледају емисије већ истовремено може аутоматски да њима гледаоце. Неколико великих трговачких фирми заинтересовало се за ову новину па је „динаскоп“ био постављен у 85 станова с намером да се сазна како гледаоци реагују на комерцијалну рекламу. Пошто је проучено милион и сто хиљада тајно снимљених фотографија, видело се да у 50 одсто случајева у време када су рекламе, пред телевизором није било никог. Од оних који су ипак седели пред телевизором већина је била заузета језом, играњем карата, досипањем у чаше и — сном.

АЛИ БАБА

И ЧЕТРАДЕСЕТ РАЗБОЈНИКА

Светлост и вуна

Познато је да пораст вуне код оваца варира у току године. Тако преко зиме вуна расте врло мало, а преко лета и у јесен највише.

Да би испитао због чега то долази, аустралијски стручњак А. Вилијемс узео је две групе од по шест мерних овнова и излагао их различитој дужини сунчеве светлости. Показало се да на пораст вуне светлост нема директан већ само посредан утицај. Наиме, кад је дан краћи овнови су узимали мању количину хране, па је и пораст вуне такође мањи.

Раскрсница на нишану...

Приликом напада на Коњиц бомбаш Лазар Лопичић упао је с политичким комесаром у немачку касарну и почео да баца бомбе. Када су отворили врата у једној соби нашли су 15 убијених Немаца. Одмах затим нашли су непријатељски авиони и бомбама засули заузету касарну. У срушеној касарни Лазар Лопичић остао је неповређен. Попео се на другу зграду и са ње држао на нишану раскрсницу трију улица. Немци који су се тамо појавили били су одмах покошени. Тада су нашли други с тенком. Уперили су цев према згради у којој је био Лазар и изрешетали је. Мислећи да су уништили партизанско митраљеско гнездо, Немци су отворили куполу тенка. Лазар је ошинуо митраљеским рафалом па и њих покошио.

ХАЈДУК ВЕЉКО

УРТА И ПИШЕ Ћ. ЛОБЧЕВ

ДА БИ СЕ СПАСАО ПОТЕРЕ, ОСМАН-БЕГ РЕШИ ДА СЕ ОСЛОБОДИ СУВИШНОГ ТЕРЕТА.

СТАНИ, ТУРЕ, ДА ТИ ТУРБАН ВЕЖЕМ!

СТАНО... ЧУЧУК-СТАНО! ДА ЛИ МЕ СЕ СЕКАШ?

ВЕЉКО, ТИ?! КАКО САМ ТЕ ЧЕКАЛА!

ПЛЕН ЈЕ БИО ВЕЛИКИ: 800 ДУКАТА ДВЕ ЗОБИЦЕ СРЕБРНИХ ТАЛИРА, ОРУЖЈЕ, ЧЕБАНА, 36 ДРАПСКИХ КОЊА...

ЈУНАЦЕ, ОБИЧАН САМ ТРГОВАЦ! ПОКЛОНИ МИ ЖИВОТ И ДАКУ ТИ КОЊА КАКВОГ НЕМА НИ У ТУРЦИЈА НИ У СРБИЈА!

ЗОВЕ СЕ КУШЛА! АЛАА ДА ТИ ЈЕ ОВАЈ АТ! КАО СТВОРЕН ЈЕ ЗА ТАКВОГ ЈУНАКА КАО ШТО СИ ТИ!

БУТРА-ДИАН ВЕЉКО ИСКУПИ СВОЈЕ МОМКЕ. ТОРЕУ ТАЛИРА ПОДЕЛИ СВИМА ЈЕДНАКО. РАЗДЕЛИ И ОРУЖЈЕ.

ОВО ТЕБИ: ТИ СИ МОЈ БИМБАША! А ОВО ТЕБИ: БИКЕШ МОЈ БУЉУБАША!... ТИ КЕШ БИ-ТИ БАРЈАК-ТАР!

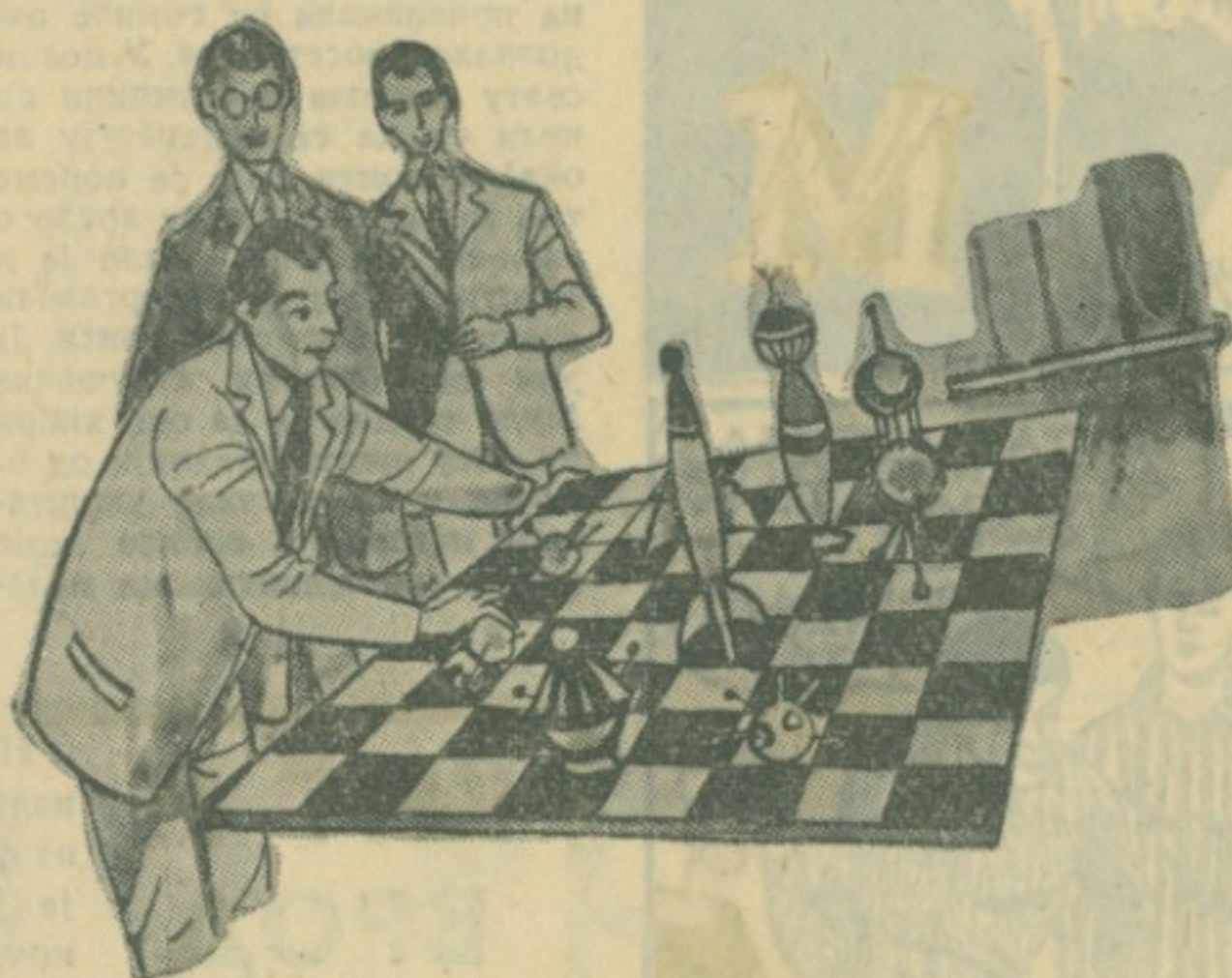
ШАХ: ШАХОВСКА 1965. ГОДИНА

МИНУЛА година обилвала је многим великим шаховским такмичењима. Она је почела и завршила се традиционалним турнирима у енглеском морском купалишту Хестингсу. А између та два турнира смењивала су се такмичења: разноврсни турнири, квалификациона такмичења за првенство света, експресиони мечеви, симултане утакмице. Из тога обиља које је остала стара година ево неколико...

ШАХ И УМЕТНОСТ

У минулој години два уметника створила су интересне шаховске фигуре. Амерички портретиста Артур Елиот, који је својевремено радио за Волта Дизнија, изјавио је да је решио да шаховске фигуре прилагоди савременим збивањима у свету, а без мењања правила за њихова кретања. У духу те изјаве он је израдио „космичке“ шаховске фигуре које су све одмах распродате. Пешаци представљају стилизоване Земљине вештачке сателите, а шаховска табла је пуна ракета, интерпланетарних бродова и других симбола остварења човека.

На другој страни румунски скулптор и љубитељ шаха Петру Берберих завршио је свој седмогодишњи рад у дуборезу. Он представља верну слику римског Колосеума. На горњем делу скулптуре, која је висока 0,85 метра налази се арена са два бацача диска између којих се налази

шаховска табла. Шаховске фигуре су мајсторски израђене у дрвету, а у ношњи и са оружјем древног Рима.

УМРО ЈЕ СТАРИ ДУЗ

Са последњим недељама протекле године угасио се живот најстаријег шахисте на свету Федора Ивановича Дуз-Хотимирског, старог 86 година. Звање мајстора шаха стекао је још 1907. године, титулу заслужног мајстора спорта СССР добио је 1942. године, а Светска шаховска федерација доделила му је титулу интернационалног мајстора 1950. године. Свој шаховски пут почео је Дуз Хотимирски у Кијеву чије је првенство освајао четири пута (1900, 1902, 1903 и 1906. године). Учествовао је у низу

шаховских такмичења овог века и био близак шаховским великанима као што су Чигорин, Ласкер, Капабланка, Аљехин, Маршал. Био је неуморни шаховски радник; путовао је читаву територију Совјетског Савеза играјући симултане утакмице и држећи предавања о шаху. Његов задњи наступ на турнирима био је 1945. године када је победио на Свесавезном турниру железничара којима је по струци припадао. Али и после тога наставио је активно да учествује у шаховском животу — нарочито међу железничарима. За заслуге совјетска влада одликовала га је орденом „Знак поштовања“, а на његов 85. рођендан у Централном шаховском клубу у Москви била је организо-

вана шаховска свечаност. Поздрављен овацијама појавио се Дуз Хотимирски — причао о својим успоменама, делио аутограме. Те јубиларне вечери његов ученик мајстор Борис Баранов приказао је партију „стари“ више од 50 година у којој је Дуз-Хотимирски победио Маршала. То је био његов опроштај од шаха и шахиста.

НАГРАДА ЗА КРАСНОПИС

Наградама које се деле на шаховским такмичењима придружила се једна са Меморијалног турнира у спомену велемајстора Акиба Рубинштајна, који се играо у полском граду Полање-Здруј. Организатори турнира уредно су издавали турнирски билтен. Да би у томе добили и помоћ учесника турнира расписали су конкурс за најбрикливије записану партију! Та награда је после оцене турнирског материјала додељена кубанском мајстору Ортеги, који је показао да поред лепог писања уме и шах добро да игра. У крајњем пласману он је заузео место у средњем делу табеле.

ПОТЕЗ ОД 1350 МИЉА

Меморијални турнир у спомену светског првака Капабланке одигран у Хавани имао је на окупу 21 учесника, док се онај 22. налазио далеко 1350 миља, у Њујорку и одатле слао преко телефона и телепринтера потезе. Фишеру није било омогућено да отпутује на Кубу и после дра-

матичног развоја догађаја у којима су, што је за шаховска такмичења необичајено, премијер Кубе Фидел Кастро и он размењали телеграме, ипак је учествовао на великом турниру после двогодишњег одсуствања са шаховске арене. Техничка комисија турнира састављена од четири велемајстора — Доњера, Гелера, О'Келја и Пахмана разрадила је систем правила за ово необично и јединствено такмичење. Фишер се у заказано време налазио у Њујорку у „Маршал чес клубу“. Уз Фишера се налазио као судија тога дела такмичења функционер Америчке шаховске федерације Џон Рајнхарт. У Хавани у дворани хотела „Хавана-либре“ опуномоћеник Фишера био је нико други до син славног Капабланке, Хосе Раул Капабланка који је примљене потезе из Њујорка преносио директно на таблу, примао честитке за његове победе и преносио његове поздраве и честитке. Фишер је за игру на овом турниру добио екстра хонорар. Свака

партија за њега била је изузетан напор јер је увек морао дуго да игра два до два и по часа због преношења потеза.

ПОБЕДНИЦИ БЕЗ ТРОФЕЈА

Испред зграде Организације уједињених нација у Њујорку налази се дивна статуа „Коњаник мира“, рад вајара Антуана Аугустинчића. Једна таква минијатурна статуа у вредности од 750.000 динара била је намењена победнику „Турнира мира“ који се играо у Загребу. Десило се оно што је било супротно пропозицијама такмичења, па је статуа после завршеног турнира остала и даље у Загребу. Та награда је по својој природи недељива, а баш прво место су поделили Ивков и Улман. Како до допунског меча за титулу апсолутног првака није могло да дође, то је остало да се сачека нов турнир на коме ће се решити судбина скупогеног трофеја.

И НОС СТАРИ

Осетљивост чула мириса слаби с годинама исто као и чула вида и слуха — тврди Јохан Мацер, професор Медицинског факултета у Мајнцу. Мацер је проучавао осетљивост чула мириса код преко хиљада особа између десете и деведесете године. Општи су вршећи помоћу мириса кафе, бензина и промишљених

увек могла да одреде који је мирис у питању. Особе преко шездесет година грешиле су у више од 50 процената случајева. Смањивање осетљивости на мирисе између ове две старосне границе ишло је постепено. Поред тога, професор Мацер је утврдио да пушачи знатно теже разликују мирисе од непушача.

Резултат: деца испод четрнаест година без погрешке су

ПРЕКО ГЛАВА

Римски војници у потпуној ратној опреми и сврстани у одбрамбени круг представљали су толико збијену скупину да је по њиховим штитовима, држаним изнад главе, могла да прође ратна двоколица с два коња.

ГМИЗАВИ РЕКОРДЕРИ

Најдужу змију која је у Европи живела у „заробљеништву“ имао је зоолошки врх у Хамбургу: удав са Суматре био је дугачак 8,5 метара тежак 125 килограма и ни девет људи није могло да га, кад се узкрину дугачку 10,7 метара.

МАЈКА МИ ЈЕ ЛАВИЦА, ОТАЦ ЛЕОПАРД, А КО САМ ЈА?

Јапанци се живо интересују за опите које изводи „доктор“ Хиројуки Дои, како га зову његови сарадници, како по струци није лекар већ зоолог. Дои је међу животињама провео 48 година. Од најранијег детињства живео је на једној фарми где се бавио одгојем домаћих животиња. Због тога је и решио да студира зоологију. Само, њега су више интересовале дивље него домаће животиње. По завршеним студијама активно је учествовао у подизању зоолошког врта у месту Нишимоија, близу Кобе, у коме данас ради као директор зоолошког врта.

Посматрајући младе лавице Хиројуки Дои приметио је да они имају на глави, репу и шапама мрље које се брзо смањују и ишчезавају кад одрасту што је иначе једна од карактеристика леопарда. Дуго времена проучавао је овај феномен из којег је касније извукао необичне закључке и успео да их спроведе.

Дуго се међу зоолозима веровало да између лавова и тигрова постоји уска веза. Међутим, Дои је то покушао да оповргне тврђењем да лавови имају врло мало заједничког са тигровима, а да су напротив врло уско везани са леопардима и да су вероватно леопарди и лавови имали заједничке претке. Не треба ни рећи да је тиме изазвао полемику међу стручњацима. Да би их уверио Дои је почео да прави опите који су дуго трајали. Он је наравно знао за хибриде добијене укрштањем тигра и лавице (тигоне) или лава и тигрице (лигере). Али укрштање мужјака леопарда са лавицом дотада није покушано. Зато је он решио да изведе такав опит у свом зоолошком врту.

Међу становницима свог зооврта Дои је имао пар лепих лавова које је 1951. године на бавио из чувеног зоолошког врта Хагенбек у Франкфурту. Следеће године добио је пар леопарда са Тајланда. Године 1955. жена леопарда доносила је на свет малог леопарда мужјака. Два месеца касније лавица је донела малу лавицу. Они су одгајани у истом кавезу и делили исту храну. И тако се од најранијег детињства нису раздвајали. Друговање су наставили и као одрасли.

ЖИВОТИЊА НА СЛИЦИ НИЈЕ ЛЕОПАРД И ПОРЕД ТАЧАКА НА СВОЈОМ КРЗНУ, НИЈЕ НИ ЛАВ И ПОРЕД ВЕЛИЧИНЕ, ГРИВЕ И ДРЖАЈА ГЛАВЕ. ТО ЈЕ НАЈСТАРИЈИ ОД ПЕТ ЛЕОПОНА, НАСТАО УКРШТАЊЕМ ЛЕОПАРДА И ЛАВИЦЕ А ЗОВЕ СЕ „ЛООКИШИ“ И ЖИВИ У ЈАПАНУ

Новембра 1959. године лавица је донела на свет два малу мелеза које су назвали „Лоокиши“ и „Понко“. А јуна 1961. године дошли су на свет „Дои“, „Шери“ и „Дејзи“. Сви ови мали мелези донели су својим рођењем и многе проблеме. Један од њих био је и како их назвати? Дои се одлучио да их назове „леопонс“.

Од свог рођења пет леопона привлачили су гомили радозналих посетилаца. У целом свету зоолози и научници почили су да се интересују за овај феномен који је пореметио све што се дотада знало о лављем наслеђу. Било је и скептика који су оповргавали сваку вредност овог опита. Је дик од познатих стручњака Мулт тврдио је да ови хибриди нису ништа вреднији од обичне муле, настале укрштањем магарца и кобиле која као и сви животињски мелези не дају потомство. И да је још сувише рано да би се знало да ли ће заједница два леопона дати и такве резултате.

КИТ И БРОД

Недавно се у близини канадске атлантске обале једна француска торпиљерка, која је пловила пуном брзином, сударила с једним китом. Од судара попустили су шавови на заштитном бродском оклопу и торпиљерка је морала да преко радија тражи помоћ. Занимљиво је да киту није било ништа: само се упулашало.

МАЈМУНСКИ СТРИЦ

УЧЕЊЕ ЈЕ ОДЛИЧНО НАПРЕДОВАЛО...

ПОНОСИМ СЕ ТОВОМ, СТЕНДИ!

ДОБРО СИ НАПРЕДОВАО ЗА ОВО КРАТКО ВРЕМЕ! ЧАСТИКУ ТЕ... ДАЈЕМ ТИ ЈЕДНУ ЧОК...

... ОДМОРА!

СТУДЕНТИ СУ ОДЛУЧИЛИ ДА ПОКУШАЈУ ДА ПРИВОЛЕ МЕРЛИНА НА НОВ ЕКСПЕРИМЕНТ: ДА ПОМОЋУ УЧЕЊА У СЛУ ПРИПРЕМИ ДВА ЛОША СТУДЕНТА А ОДЛИЧНА ФУДБАЛЕРА ЗА ИСПИТ...

АЛИ, МЕРЛИНЕ, ДА ОСТЕТИЦИМ ТИ ТО УСПЕВА...

ЗНАМ, АЛИ СТЕНДИ ЈЕ ИНТЕЛИГЕНТАН МАЈМУН!

ПИТАЊЕ ЈЕ ДА ЛИ БИХ УСПЕО С ТОМ ДВОЈЦИЦОМ

МОРАШ УМИНИТИ ДА НОРМАН И ЛЕОН ПОЛОЖЕ ИСПИТ ИЗ ЕНГЛЕСКОГ! ПРВО, НЕМАМО ДРУГОГ ИЗБОРА...

... А ДРУГО, ШТА ДРУГО ДА РАДИМО?

ТЕ ВЕЧЕРИ...

А ШТА МИ ТРЕБА ДА РАДИМО ДОК СЕ ТА ТВОЈА МАШИНА ОКРЕЊЕ?

САМО ДА СПАВАТЕ!

ЗА СПАВАЊЕ БИХ УВЕК ДОБИО ДЕ СЕТКУ!

МЛАВЕ!

И ЈА!

ТИШИНА! СПАВАЈТЕ!

ДА ТИ ТО НАМА НЕ ПРАВИШ ЕЛЕКТРИЧНУ ОНДУЛАЦИЈУ?

... НАЈИСТАКНУТИЈА ЛИЧНОСТ ТОГ ВРЕМЕНА БИО ЈЕ ВИБЕМ ШЕКСПИР...

3-3

3-3-3

НАСТАВИТЕ СЕ

Очи, или како их још називају „прозори душе“, најдрагоценије су од свих наших чула, у исто време најкомпликованије и најмање познате!

ЧИЊЕНИЦЕ И ЗАБЛУДЕ О ОЧИМА

Како ми то у ствари видимо? Да ли наочари слабе или јачају вид? Да ли је телевизија штетна или корисна за очи? Да ли алкохол и дуван неповољно утичу на вид? На сва ова питања одговарају нам познати светски стручњаци.

Сматра се да осамдесет и пет процената целокупног нашег знања долази у нашу свест преко очију. Исто тако је утврђено да нас очи „снабдевају“ два пута више разним информацијама него сва остала чула заједно.

Али у исто време очи су и најнеповољнији информатор од свих других чула!

Да ли ми у ствари гледамо очима?

Можда ће се многи изненадити, али одговор је — негативан. Мозак је тај који стварно „гледа“ док су очи само инструмент за преносење видних утисака до центра мозга.

Ево шта се дешава приликом гледања. Светлосни зраци падају на посматрани предмет, рефлектују се, и граде његов лик. Зраци пролазе кроз рожњачу, затим кроз предњу очну комору испуњену бистром течношћу која се налази иза рожњаче, а онда кроз сочиво. Сочиво концентрише зраке на мрежњачу, обично на жуту мрљу, њен најосетљивији део. Кад зраци падну на мрежњачу, ствара се хемијска реакција која шаље импулсе у мозак кроз очни живац. У ствари слика

која стиже у мозак стоји наопако јер ју је сочиво окренуло али је мозак поново враћа у нормалан положај и тумачи.

Да ли постоје различите врсте гледања?

Мало људи зна да постоје. Имамо централно посматрање — оно када гледамо право напред и споредно — тј. бочно посматрање, или како се још назива периферијско. Разуме се да је централно гледање најоштрије и да ту видимо потпуно целе предмете. Међутим, код периферијског гледања видимо нешто са стране, доста нејасно. Али и ово гледање је врло важно јер нас припрема да дочекамо оно што само примећујемо да нам се налази са стране и тако нас чува од изненађења.

Да ли се наше гледање разликује од гледања других људи?

Сваки од нас има своје сопствено, индивидуално, гледање на свет. То долази због тога што очи могу да преносе милионе импулса у секунди у мозак. Међутим, мозак не прима све те импулсе већ одабира само оне које он жели и то обично на основу нашег прошлог искуства, расположења и интереса у том тренутку.

Осим тога, зависно од тога каква значај слика има за нас ми је другачије гледамо. У једном експерименту треба

једне златне новчанице и једног дрвеног кружића који је био истог обима и тежине као и златни новац. Сви који су учествовали у том експерименту тврдили су да је новац и већи и тежи, и то уколико је неко био у већој оскудици утолико му је новац изгледао већи и тежи!

Да ли очи служе још чему сем гледања?

Утврђено је да гледање утиче и на укус. Приликом једног опита утврђено је да људи у мраку нису били у стању да утврде разлику између белог и црног хлеба или између разних врста конзервираног воћа.

Шта је разлог кратковидости и далековидости?

И једно и друго су мане у самој структури ока. Сочиво нормалног ока је врло еластично и често мења форму што зависи од даљине предмета.

Али ако је очна јабучица исувише дуга онда долази до кратковидости јер је сочиво исувише удаљено од рожњаче тако да светлосни зраци падају испред рожњаче. Супротно се дешава када је очна јабучица сувише кратка онда ће сочиво бити преблизу рожњаче тако да ће светлосни зраци падати иза ње. Због тога се користе наочари које имају за циљ да помогну сочиву да усмери светлосне зраке тамо где треба.

Да ли се вид мења с годинама?

Свакако. Сва деца су далековиди и тек после осме до десете године њихов вид се нормализује.

Исто тако, људима преко педесете године потребне су наочари јер сочиво постаје доста круто тако да не усмерава светлосне зраке добро као раније.

Шта проузрокује разроност очију?

Ако се мишићи који покрећу очи из било ког разлога поремете поремети се и правилно кретање очију. Ова ма

на се може отклонити хируршким операцијом без већих опасности по вид, разуме се под условом да је врши специјалиста.

Да ли наочари слабе очи?

До сада и поред свих опита није доказано да наочари слабе или јачају очи. Све што наочари чине јесте да помажу сочиву у томе да се добије што јаснија слика.

Да ли претерано гледање смета очима?

Не. Претерано читање може да изазове бол у очима и осећај неагодности, али не утиче на саме очи односно вид.

Да ли можемо спасти очи ако их мање користимо?

„Глаупост“, каже чувени специјалиста за очи др Карван. „Очи се, као и руке, ноге или ма који други орган тела утолико више дегенеришу уколико се мање употребљавају“.

Да ли је телевизија штетна за очи?

Супротно општем веровању опити су доказали да телевизија не проузрокује никакву штету код очију. Напротив, према др Карвану гледање телевизије и биоскопа користи очима као одлична вежба.

Исто тако, он тврди да је погрешно веровање да се очи кваре ако се предмет који се чита држи сувише близу очију. Исто важи и за читање у лежећем положају. Такво читање може да изазове непријатности — на пример, бол у глави — али ни у чему не штети самим очима.

Како треба гледати за време возње аутомобилом

Нипошто не треба држати поглед усмерен само у једном правцу већ га треба што чешће управљати лево и десно. Поглед се сме фиксирати на једну тачку само две секунде јер дуже гледање може да доведе до заслепљености што је често разлог ауто

мобилских несрећа на отвореним путевима.

Да ли је паметно носити наочаре за сунце

Препоручује се да наочаре за сунце треба да носе само оне особе којима сунце заиста смета. Међутим, мада већини сунце не штоди она и пакноси наочари више из моде или снобизма. Треба запамтити следеће: штетни ултравиолетни зраци могу да оштете мрежњачу и кроз најмрачније наочари.

Какве све форме слепила за боје постоје и могу ли се лечити?

Углавном постоје две форме. Код једне боје се помало распознају али се не разликују потпуно једна од друге. Ова форма је најраспрострањенија. Код друге форме боје се уопште не распознају. До сада није пронађен никакав начин лечења за ову болест.

Шта се може учинити код ноћног слепила?

Неке хелије у оку располажу специјалним пигментом који се активира само у ноћи и у мраку уопште. Тај пигмент који нам помаже да се очи постепено привикну на мрак добија се из витамина А. Често, али не увек, ако се узима довољна количина витамина А може се потпуно отклонити ноћно слепило.

Да ли пушење и алкохол утичу на очи?

Директно на очи не, али у сваком случају кваре вид. Пилани људи обично виде све дупло што изазива многе несреће нарочито при возњи аутомобилом. Сем тога, претерана употреба алкохола и дувана смањују визуелну активност и стварају тамне завесе пред очима. То се спречи зове токсилна амблиопија. Престанком или смањењем узимања ових средстава враћа се нормалан вид.

Шта је глаукома а шта катаракт?

Постоје две озбиљне врсте слепила које могу да напад-

ну људе а најчешће се јављају код људи после четрдесете године.

Глаукому проузрокује повећани течан притисак у оку. Ако се на време тај притисак не лечи, он може да уништи вид. Најбољи лек је што чешћи преглед очију после четрдесете године.

Катаракт је болест сочива у којој се сочиво замрачи тако да светлосни зраци не могу да продру кроз њега — или продру само делимично. Не воља је у томе што готово сви болесници затраже лекарску интервенцију тек када се озбиљно разболе и кад је обично касно за лечење.

ГЕНЕТИЧАРИ И ВЕРСКА СЕКТА

Веома занимљив материјал пружио је генетичарима упознавање са историјом амиша, представника једне верске секте која је настала пре више од две стотине година у америчкој савезној држави Пенсилванији. Амиши жива издвојено и склапају бракове секте која између себе. Данас ова секта има око 44 хиљаде чланова и сви они су потомци две стотине досељеника који су дошли из Енглеске 1744. године.

Међу амишима има 49 патуљака и сви они потичу у правој линији од неког Семјуела Кинга и његове жене Мери. Један од тих супружника био је носиоца гена ненормалности. У томе не би било ничег страшног да амиши нису живели тако изоловано. А пошто су се женили и удавали само између себе, на крају се догодило оно што је било неизбежно: све чешће су се појављивали брачни парови код којих су и муж и жена имали „рђав“ ген. И он је, разуме се, предаван потомству.

И тако су се међу амишима почели појављивати патуљци високи свега један метар, са по шест прстију на свакој руци и са разним срчаним манама. Узрок томе био је ген који је имао у себи један од супружника Кинг.

У секти амиша већ два века уредно се записују све генеалогске везе. То је и помогло генетичарима да утврде како се одвијало устајивање гена носиоца ненормалности код потомка Кингових.

СЛОНИЦА ПРОТИВ КРВОПРСЛИЋА

У зоолошком врту Фарт-Херту у Тексасу недавно је у четрдесетој години од инфаркта срца утинула слоница Краљица Тут, једна од најпопуларнијих животиња у читавој Америци. Слоница је стекла опште симпатије када је 1940. године спасла живот једном чувару зоолошког врта. Стражар је тада напао слон Шугера који га је оборио на земљу и хтео да га изгази. У критичном тренутку умеша

ла се Краљица Тут: отерала је разбеснелог слона и стајала је бранећи стражара све док није стигла помоћ.

ТИНО РОСИ

Тино Роси се ближи шездесетој години. Иза себе има преко 30 година певачког стажа а још пева и његове плоче доживљавају велики успех. Моментално се налази на турнеји са једним циркусом.

Родио се у сиромашној четврти Ајача на Корзици, и као дечак певао у хору цркве Сент-Рош ни боље ни горе од својих другова. Да ће певање бити његова будућност, то тада нико није слутио па ни његов отац, кројачки мајстор Роси. Он је рекао дечаку: „Иди са острва и гледај да било како дођеш до неке зараде?“

Било је то лакше рећи него учинити. Тино уопште није покушавао да „било како“ дође до зараде. Он је безусловно хтео да пева и надао се да ће на тај начин доћи до новца. Снимио је о свом прошку плочу у Марсеју и отпутовао са њом у Париз. Ту је желео да набави собни намештај па је трговцима пустио своју плочу да им докаже како има „злато“ у грлу и да ће ускоро имати доста новца да исплати све.

Али, пословни људи нису откривачи талената и тако су се, пре него што ће се осло-

нити на његово златно грло, распитали о младићу. Агент који им је дао информације рекао је укратко: „Мали улични певач без будућности, у сваком случају неинтересант“.

Тино Роси наравно није добио жељени намештај. Дуг је био пут који је Тино морао да превали од првог париског ресторана у коме је певао за ручак. Данас он има око 10 милиона плоча на којима пева на политанске песме и француске шансоне. Иако се ближи шездесетој, не помишља да се одрекне свог позива.

РОСИ НА ПОСЛЕДЊОЈ ТУРНЕЈИ

ЗООЛОГИЈА ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ

Чехословачки књижевник Милош Мацоурек написао је књигу коју је назвао „Зоологија за децу и одрасле“ из које доносимо неколико одељака

много изванредних ствари за највећу модну кућу у граду. Тамо су приредили модну ревију њених рукотворина. Приредба је била само за позване који су стигли у лепим аутомобилима. И свилена буба је дошла и хтела је да уђе он иде натрашке и зато је њему то нормално и тачка. Све пролази и сви се некуд журе, а раку ништа не може побећи. Шта мислите да ли му је лако то што иде натрашке? Оно што је било — било је, мртво је и не може више побећи. То значи да рак има времена више него довољно: живи од петка на четвртак, од четвртка на среду и на свом путу среће старе рачуне, пожутеле новине, искидане листове календара. Тако чека већ протеклу нову годину, а кад је сачека може да установи да су већ сви давно отишли и да су се иглице новогодишње јелке већ са свим сасвим осушиле. Сав жалостан зури у празне кутије у којима су били поклони, гричка бајате бомбоне и пита се: „Чему ли сам се толико веселио?“

Камелеон. У школи децу уче да цртају куће, лишће, дрвеће, воће и још пуно ствари али заборављају камелеона. Разлог је тај што преовладава мишљење да га је изванредно тешко нацртати. А то, међутим, уопште није тачно. Обратно чак: нећете лако наћи животињу коју је толико лако нацртати као камелеона. Мирно можете узети било коју боју без бриге да ћете погрешити.

Лако се може догодити да се камелеон пожали: „Опростите, вашто сте ме нацртали плавог кад сам ја жут“. Ви му мирно можете одговорити:

„Варате се, то је само ваш јучерашњи портрет.“
Зebra је веома ретка животиња. Из године у годину све ју је теже срести. То, међутим, није никакво чудо јер се зебре претварају у обичне коње, зрнце или белце, пре свега зато што се нигде не могу добити пругасте мајице. Дође, на пример, мајка зебра са два малишана у радњу и тражи две пругасте мајице — и тамо јој кажу да их нема. Дође после четрнаест дана а њих опет нема. Мале зебре расту и не могу више да иду голишаве и зато им мама купи обичне једнобојне пулове ре, беле или црне, и тако се зебре претварају у црне или беле коње.

Пингвин је једна од најнесрећнијих животиња. Има само једно одело које носи у свим приликама. У њему, на пример, иде у позориште, што никако није погрешно. Тешкоће настају онда кад зажели да се купа. Сав нервозан прегледа ормане али ништа не може да нађе. И тако му не преостаје ништа друго него да се купа у фракту. Тада га сви гледају и кажу: „Погледајте пингвина, полудео је од врућине па се купа у фракту“. Њему је то криво, несрећан је и љут, зато излази из воде и жели да оде некуд далеко где га нико неће гледати као какво чудо. Путује у том свом једином оделу, без кофера — а кад стигне на циљ сав забезекут — угледа милионе пингвина и сви се они купају у фрактовима.

Свилена буба израђује дивне ствари као на пример: свилене мараме, кравате, блузе, вечерње хаљине, свилене шалове и слично. Израдила је

али ју је на вратима зауставио униформисани вратар и запито: „Имате позивницу?“ Разуме се, позивницу није имала, а где би је и добила, нема времена да је набави кад стално ради. Жалосна, вратила се кући где ју је чекало много, много посла...

Жирафа. Док је жирафа још ишла у школу имала је све саме петице само је из физкултуре имала јединицу. Наиме, никако није могла да научи да се преврће преко главе. Због тога је била веома несрећна. Сви су јој објашњавали како се то ради... видиш, просто, овако... али њој то није успевало јер није знала куд би с вратом. Наставница јој је ставило говорника да је гуска, какво ће све дочањство имати и шта ће јој рећи родитељи. Жирафа је плакала и плакала, и то тако јакно да су сви пролазници мислили да пада киша. На крају школске године у сведочајству је ствари имала јединицу из физкултуре. Плакала је и сва несрећна дошла кући. Кад је код куће показала сведочајство, мајка и отац нису јој ништа казали само су ушли у собу за спавање и донели оданде стара сведочајства. Гледали су их и нешто се дошптавали. Кад је мала жирафа завирала у њих, са запрепаштењем је видела да су и отац и мајка та коње имали јединицу из физкултуре. И било јој је лакше на срцу.

Рак. Прво дође понедељак, затим уторак, среда и тако даље до недеље коју сви жељно очекују. Рак, међутим, не он у суботу очекује петак, живи малчице по своме. Миогима се то чини чудно, али

ДАНСКИ ОМЛАДИНЦИ ПРЕД СВОЈИМ КУЉАМА У ГРАДУ МЛАДОСТИ.

ГРАД МЛАДОСТИ

У овом јединственом граду на свету старост нема право грађанства: његов најстарији становник има само 18 година. То је град који су подигли дечаки и девојке и њиме сами управљају. То је, најзад, град у коме млади данас уче оно што ће им бити потребно сутра кад постану одрасли. На лази се у близини Копенхагена и зове се — Град младости.

Године 1960. једна група младих људи поставила је темеље овог града. Данас он има градску већницу, банку, самоуправу, бензинску станицу и низ мањих творница. Као и сваки други модерни град и он се непрестано развија.

Град младости пројектовао је архитекта Боцх Лоренсен још 1958. године. Реализоване пројекта одобрено је 1960. године. Кад буде сасвим довршен — око 1967. године — Град младости ће моћи да прими 5.000 становника, док данас у њему станује само 240 девојака и младића. У њега ће долазити млади из целе Данске да проведу извесно време на послу за који се буду определили.

У малим творницама и радионицама налази се све што је потребно за израду свих делова зграда и унутрашње уређење историја.

Дати младима да стварају градове у којима ће касније

њима и руководити, није идеја која је нашла одјека само у Данској. То исто желе да ураде за своју омладину и њихови суседи Швеђани и Норвежани — који су видели Град младости — желећи да на тај начин усмере њихову енергију и машту на нешто корисно.

Да то интересује и друге земље показује и случај једне од јужноамеричких држава у којој су локалне власти решиле да се боре против малолетних преступника на тај начин што су њихове другове постављали за судије. Покушај је успео. С једне стране број преступника се смањило. Уз то поротници састављени од тинејџера нису наседали њиховим триковима.

У Данској се надају да ће у Граду младости, на који цела земља гледа са симпатијама, омладина наћи психичку сигурност и стећи љубав према раду и реду, јер ће више чувати оно што буде сама направила. И најзад, што је главно, то ће се свакако позитивно одразити и на њихов рад кад постану одрасли људи.

ОВО НИЈЕ УЧИОНИЦА ВЕЋ САЛА ЗА ПРИЈЕМЕ У ГРАДСКОЈ ВЕЋНИЦИ, МЕЂУТИМ, ТО ЈЕ ЗАСАД НАЈОМИЉЕНИЈА ПРОСТОРИЈА МЛАДИХ. МОЖДА И ЗБОГ ТОГА ШТО ИМ СЕ ДОПАДА ОВА ОРГИНАЛНА ДЕКОРАЦИЈА У ЦРНОБЕЛОМ, КОЈА ЈЕ ПЛОД ЊИХОВЕ МАШТЕ.

ТАКСИ-АМФИБИЈА

Једна енглеска фабрика пустила је у продају такси-аутомобиле који могу да се крећу и по сувом и по води.

Пришивен језик

Необичну операцију извео је недавно италијански хирург Марно Марито. Он је успео да свом пацијенту пришије језик који је овај преградио у једној аутомобилској несрећи. Одржани део језика био је нађен међу деловима здобљеног ауто-

мобила. Операција је била успешна: после свега три седмице пацијент је већ могао прилично разумљиво да говори.

СОКОЛОВИ У СЛУЖБИ АВИЈАЦИЈЕ

Птице представљају велику опасност за авионе. На многим аеродромима у Енглеској пре узлетања авиона пуштају дресиране соколове који за тили час очисте „небо“ од осталих птица.

РЕПАТЕ СКИТНИЦЕ

„Никад ви у нашим северним шумама нисте видели дугорепе јагуаре, цинковске окамењене корњаче“ — читамо код Киплинга. Цинковске корњаче и јагуари заиста се не могу видети у нашим европским шумама, али су се зато недавно грађани Хамбурга нашли лицем у лице с мајмуни-ма.

Двадесет мајмуна допремљених из Индије за зоолошки врт дигли су буну: удруженим снагама почели су да

руше ограду. Решетке нису издржале и мајмуни су се разбежали по Хамбургу. Сазбрај у граду био је готово за устављен: пролазници су застали да посматрају како полицајци и ватрогасци трче за „човековим најближим сродником“. Хладноћа, глад и страх натерали су убрзо бегунце натраг у топле зимске кавезе. И само се неколико мајмуна „одлучило“ за слободан живот на таванима старих, напуштених зграда.

Као у време фараона

За последњих педесет година два оригинална Страдиваријусова инструмента неоповратно су пропала. Први је нестао 1926. године када је француски виолиниста Александ Бај оставио поруку да се заједно с њим положи у гроб и Страдиваријусова виолина на којој је свирао целог

живота. На њега се недавно угледао аргентински виолиниста и мултимилионер Пабло лас Вуелтас који је наредио да га сахране с виоличном лом које је израдио Страдиваријус. Његова порука била је извршена и поред протеста јавности а и самих његових сродника.

Ултразвук шије

У Енглеској је од пре извесног времена почела производња машина за шивење које имају иглу, али не и конац. Игле на овим машинама у ствари су мала, тупа „копча“ чији врхови вибрирају ултразвучном учестаношћу. Таква „игла“ не прошива материјал

већ га, да употребимо технички израз, заварује с доњим комадом тканине.

Ултразвучном шивањем машином могу се „шити“ тканине од синтетике, платно, вуне и штофови, па чак и хартија.

УЗАЈАМНА ПОМОЋ

И нилски коњ „зажели“ понекад да очисти зубе. Али, како да то учини кад нема ни четкицу за зубе, а ни — руке? У помоћ му долази галеб који својим оштрим кљуном ишчепрка храну засталу између његових великих зуба. Од тога, наравно, и галеб има користи. Оваква слика узајамне помоћи може се сваког дана видети у зоолошком врту у Сан Франциску.

ДВОБОЈ МАЛОГ ЛОВЦА И ЦИНОВСКОГ ЦЕПЕЛИНА

Први ноћни сукоб између авиона и целепина у првом светском рату завршио се на штету целепина и запечатио њихову судбину

Вече 16. јуна 1917. године било је топло и ведро. Капетан обалске страже Роберт Саундби у бази Ремагејсту близу Довера већ је био легао. Око једанаест часова у његов шатор је улетео један наредник и рапортирао:

— Цепелини нападају!

Када је капетан устао сви његови авиони — односно оба авиона већ су била упаљена и спремна да полете. Али, капетан није смео да узлети док не добије наређење из главне базе.

Ова два ловачка авиона и мала су слабе машине које су без опасности могле да узлећу до висине од две хиљаде метара. Немци су тачно знали особине тих авиона, па су већ почетком рата почели да праве огромне целепине који су били добро наоружани, носили бомбе и могли да лете на висини од преко пет хиљада метара.

Четири најновија целепина: Л-42, Л-44, Л-45 и Л-48 били су први пут на борбомом задатку и у њих се полагала велика нада. Цепелини су били дуги преко 200 метара, снабдевени са пет мотора од којих је сваки био јачине 250 коњских снага. Сваки целепин је носио око пет тона бомби.

Летећи на висини од око 6.000 метара целепини су се осећали потпуно сигурним јер су знали да их енглески ловци не могу достићи. Изнад канала Ламанша целепини су се раздвојили крећући се сваки својим правцем ка индустријским центрима које је требало да бомбардују. Приликом бомбардовања морали су се спустити ниже да би били сигурнији у гађању циљева.

Када је капетан најзад добио дозволу да полети, била је поноћ. Капетан Саундби био је искусан ловац али никада раније није летео ноћу. Срећом, небо је било ведро тако да се лепо видело. Авион је имао бензина за три часа лета.

Други авион који је једно време добро радио изненада је откакао послушност тако да је капетан морао сам да

узлети. Чим је добио потребну висину одмах се упутио за целепином који се већ био изгубио у ноћи. То је био целепин Л-48.

Рачунао је да ће му бити потребно око пола часа да га достигне али се питао како да постигне жељену висину. Већ после четврт часа он је угледао целепин ухваћен у снопу рефлектора док су шрапнели противавионске артиљерије експлодирале на све стране. Међутим, целепин је летео доста високо тако да га паљба британских топова није могла дохватити.

Као што је и био предвидео капетан Саундби је достигао целепин после пола часа, али му није ништа могао пошто је целепин био исувише високо. Знао је да целепин мора да се спусти нешто ниже ако жели да прецизно бомбардује одређени циљ и чекао је тај тренутак. Задовољавао се тиме, да прати циновску нараву која се кретала на две хиљаде метара изнад њега.

После нешто више од једног часа откако је капетан Саундби узлетео, целепин

Л-48 почео је да се спушта у близини Харвика вероватно да би бомбардовао фабрике које су се ту налазиле. Капетан је тај тренутак и чекао. Међутим, мада је учинио све

од 40 степени притискујући обема рукама обараче својих митраљеза. Реденици су се брзо празнили један за другим. На крају је и последњи — осми реденик — био пра-

зан. Капетан Саундби је био очајан јер угледа да је слабо циљао пошто се целепин даље пењао у вис и одмицао од њега.

А онда, када се капетан најмање надао, видео је слаби пламичак како сија на средини целепина. Пламен се брзо ширио тако да је после неколико секунди капетану било јасно да је погоднио циљ и да је целепин у пламену. Већ после минут-два целепин је представљао велику буктињу која је падала ка земљи. Топлота је била толика да ју је и сам капетан Саундби, који се налазио преко 300 метара од целепина, осетио на своме лицу.

Капетан је још имао толико бензина у своме авиону да види како је огромна буктиња палила све око себе на земљи а онда је кренуо у своју базу до које је једва стигао. То је била прва ноћна борба између кепца и цина која се завршила потпуним тријумфом Давида над Голијатом.

Од двадесет чланова посаде који су се налазили на целепину једини се спасао смрти капетан целепина Ото Мит. Он је на време искочио падо браном али је био заробљен. Из затвора је прокријумчарио једно писмо које је послао у Немачку. У писму је између осталог писао: „Цепелини су осушењени на пропаст. Британци сада имају ловачке авионе који могу да достигну висину и брзину целепина. Исто тако они поседују и неку запаљиву течност која одмах све пали“.

Захваљујући лажном извештају капетана Ота Мита Немци се више нису усуђивали да шаљу целепине над Енглеску. Ипак једна реченица из Отовог писма је била тачна: „Цепелини су осушењени на пропаст...“ И заиста они су то и били.

НЕОЧЕКИВАН УЛОВ

Афрички ловац Антонио Переира из Мозамбика кренуо је у лов на младе јаребице. У шуми је Антонио уплашио једну јаребицу и када је она прхнула на дрво, опалио је на њу. На његово

запрепашћење уместо птице с дрвета се свалио удав дугачак пет метара. Змија се налазила у заседи на дрвету очекујући жртву. Переирин хиџац погодио ју је право у главу.

У ВЕЛИКОМ ТОЧКУ

Уским и кривудаим улицама Токија свакодневно се креће око шест милиона путничких и теретних аутомобила, аутомобуса, мотоцикла и бицикла. Због тога је у јапанском граду проблем паркирања готово нерешив. Сопственици једне велике робне куће покушаће да бар својим муштеријама омогуће паркирање. Поред робне куће они намеравају да подигну зграду високу 30 метара. У тој згради биће уграђено 25 вертикалних точкава с платформама довољно великим да приме путнички аутомобил. Кулац улази аутомобилом на платформу, излази из њега и притискује једно дугме. Точак се помера за један подеок и нова бокс-платформа очекује следећег купца.

Капетан је дао пун гас и јурнуо за цинковским целепином који се и даље спуштао, али је још био изнад авиона. Кад се нашао око 300 метара удаљен од целепина, био је примећен. Јака митраљеска ватра из целепина осула се по њему. Срећом, меци га нису погодили. У истом тренутку капетан Саундби је приметио баљаст који су избацивали из целепина да би поново добили потребну висину.

Капетан је знао да више не сме да губи ни секунду времена. Без обзира на кишу куршума који су га обасипали са свих страна он је јурнуо у правцу целепина под углом

ЈЕДАН ШАЉИВИ РАЧУН

Колико ти остаје кад од 19 одузмеш 1?

- Па наравно, осамнаест.
- Није, него двадесет.
- А како си дошао до тог резултата?
- Просто. Кад од XIX одузимеш 1 остаје ми XX, зар не?
- Тачно. Али чекај сад! Ју и ја теби ја поставим једно слично питање.
- Да чујем.
- Колико је осам пута осам?
- Шездесет и четири
- Није.
- Него?
- 1.000!
- ?!
- Ево, сада ћеш се уверити:

888

88

8

8

8

1.000

Мали ребус

АК

Погледајте и овај ребус, па ако не знате и за њега вам дајемо одговор: напрстак.

ОПВОРИ ОЧИ

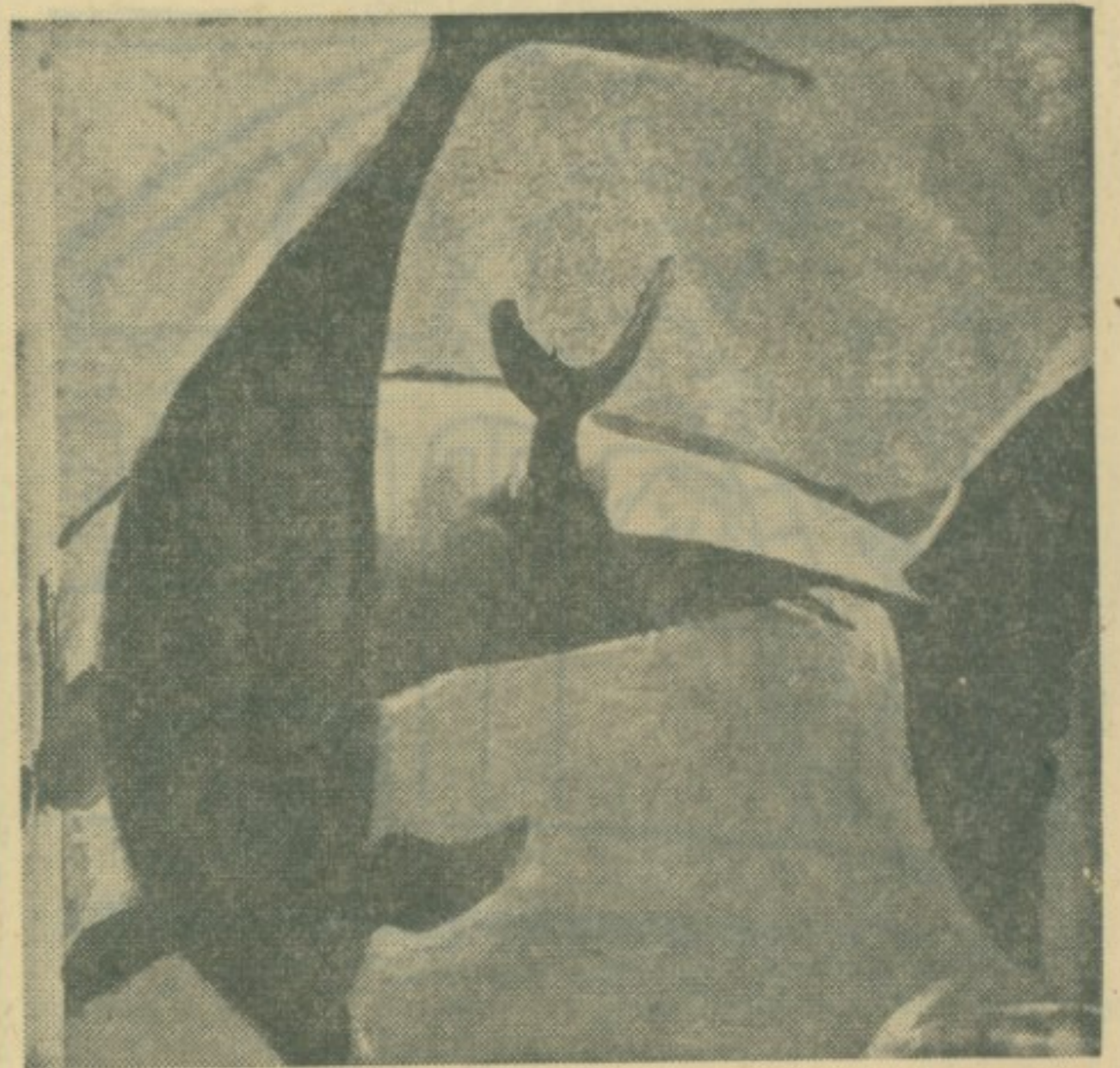

Осам грешака

То је заиста „пех“ кад један цртач на својој слици начини не једну, већ осам грешака, као што је то случај на нашем цртежу. А можда је он то намерно учинио да бисте ви на његовом цртежу могли да проверите своју моћ запажања?

Одговори:

1. Столица има различите ноге.
2. На столици недостаје једна пречка.
3. Шарка на вратима и квака налазе се на истој страни.
4. Кукица за слику налази се испод слике.
5. Недостаје доњи део оквира за врата.
6. Квака нема кључаоницу.
7. Човек премазује рам врата белом бојом а у кофички му је црна.
8. И ноге стола су различите.

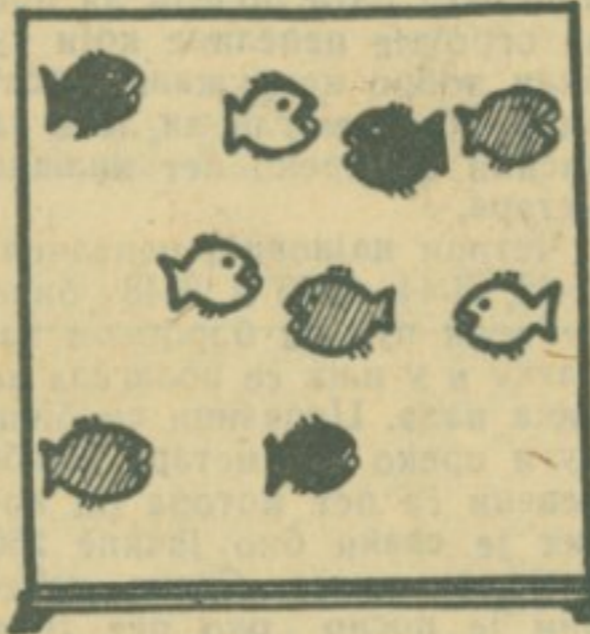
РАЂАЊЕ ДЕЛФИНА

Многи озбиљни научници, помажући се главом и пера- пола у шаљи а пола у збиљи, тврде да су делфини чак ин- телигентнији од људи. Мозак делфина је веома велик, однос тежине мозга и тежине читавог тела код делфина го тово је исти као код човека и, највад, оба мозга су слична.

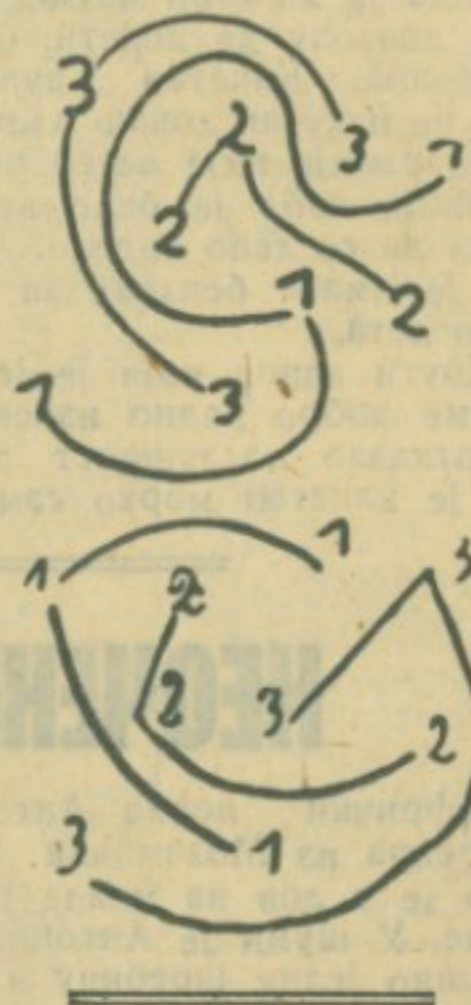
Недавно је научницима успело да први пут фотографи- шу долазак на свет једног делфина. Срећан догађај у царству делфина подсећа до некле на долазак на свет до- векове бебе. Мајка-делфинка носи своје младунче годину дана. Кад осети да се срећан догађај приближава, она се повлачи на место где је вода мирна и мутна. Прате је остале женке из јата, да јој се нађу „при руци“. Мали делфин долази на свет — репом напред. Када би му се из мајчиног тела најпре помолела глава, он би могао да се у- лави у води јер делфини, као и људи, дишу на плућа. Одмах после „рођења“ мајка,

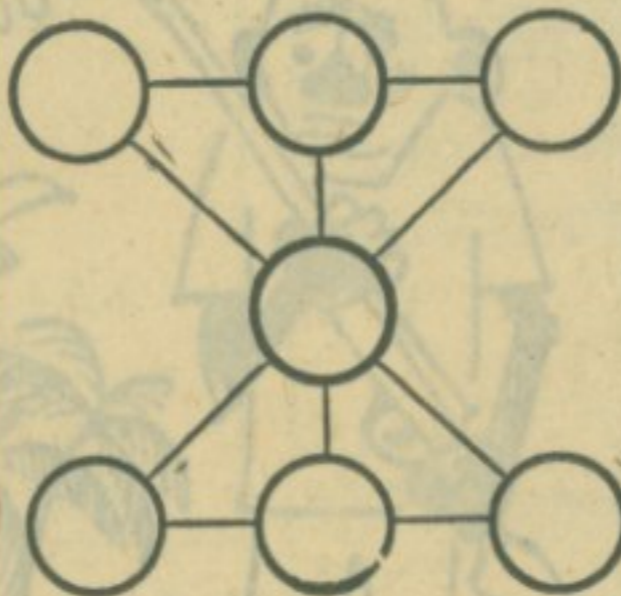
Рибе у акваријуму

Мали Мића веома је поно- сан на свој акваријум у коме има три врсте риба. Толико је поносан да га је чак и фо- тографисао. Разгледајући сн- мак запазио је да би се све рибе које припадају истој вр- сти три по три, могле пове- зати линијама а да се те ли- није нигде не пресеку. Задатак је лак, чак има два решења. Покушајте да га решите пре- но што погледате доњи цр- теж.

Седам кружића

У седам кружића распоре- дите бројеве 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7, али тако да кад саберете бројеве из три кружића пове- зана правом линијом и хори- зонтално, и вертикално и по дијагонали добијете збир 12.

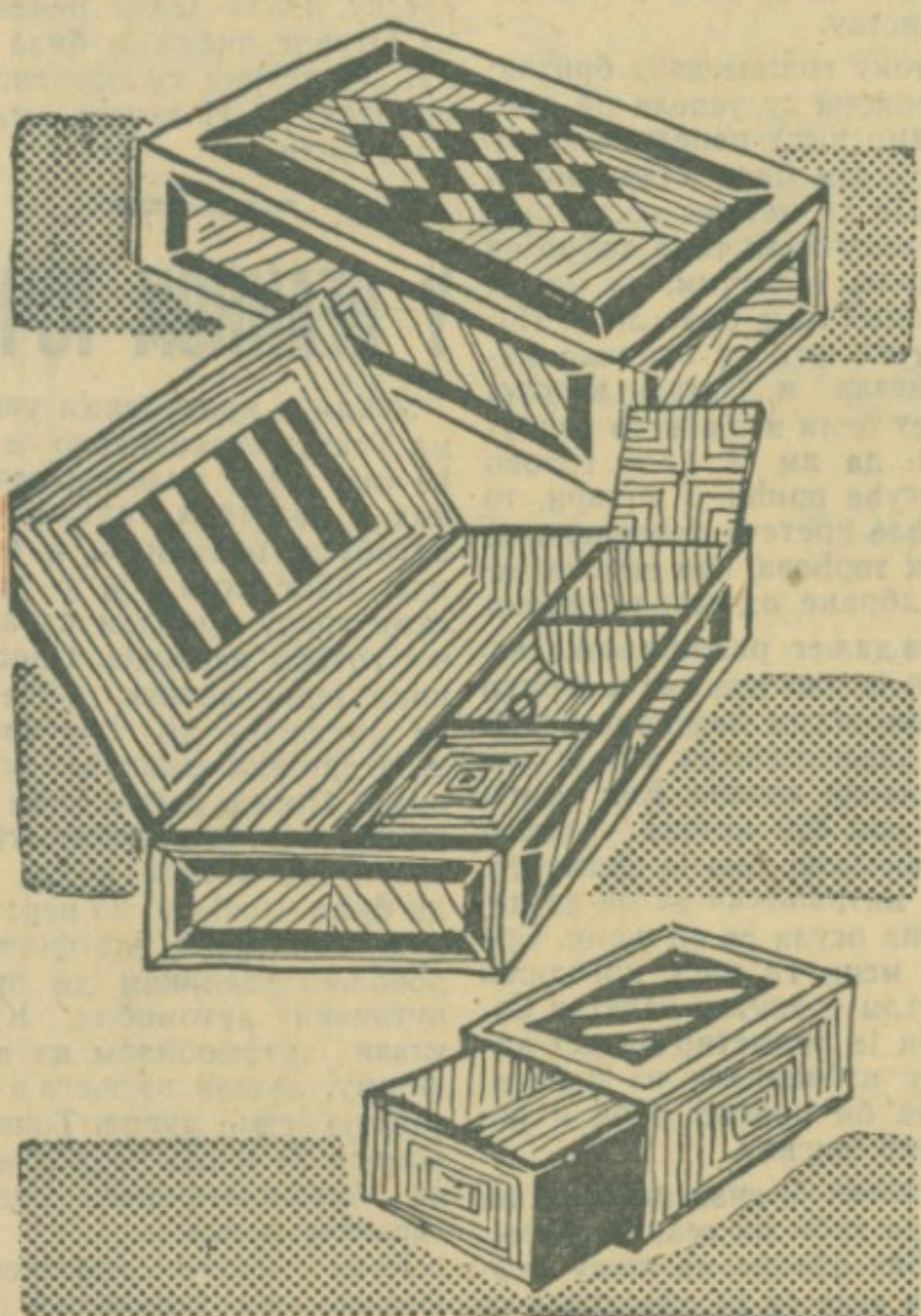
ОДГОВОР: I ред: 1, 5, 6; средина: 4; доњи ред: 2, 3, 7.

САМО ДВА ИСТА

Срећна Нова година! Шест клоновна обучених готво истоветно кренули су градом да деци и одраслима честитају новогодишње празнике. У општој гужви свима је изгледа да да су клонови исти и само је један малишан приметио да су они ипак различити одевени и да су свега два потпуно једнака. Можете ли да их нађете?

НАПРАВИ САМ

УКРАСИ ОД СЛАМЕ

До сада смо вам углавном помагали да направите играчке и украсе од сламе. Међутим, сламу можете веома практично и корисно да употребите на пример као омотач за кутије од шибница, кутије у којима чувате разне оптице, накит или прибор за шивење.

Као што сте и досад радили, сламу најпре потопите у воду. Затим је извадите па тек онда обојте у више различитих боја. Начин на који се то ради донели смо у прошлим бројевима.

Пошто сте изабрали кутију коју желите да омотате сламом, на папирку нацртајте неку геометријску шару, која ће тачно одговарати величини кутије. Затим пажљиво гледајте у цртеж и према њему ређајте и лепите сламу и то од средине кутије према крајевима.

Ако сте се одлучили да направите омотач за кутију за накит онда ће она лепше изгледати ако је на исти начин украсите и са унутрашње стране.

Како се приближава зимски школски распуст а са њим и дани кад због дошог времена најбоље моћи да изаберете неку врсту мобе за своје пријатеље: један комад омотач сламу, други чисти од чворова, трећи лани итд. Колективни рад на послу који захтева стрпљење да ће и боље резултате.

Да би омотач од сламе на кутијама што дуже трајао и лакше се чистио, на крају пређите преко њега безбојним лаком.

(Наставиће се)

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) наш главни град, 7) острво у Јадранском мору, 8) прованцански листић, 10) култни богови код старих Римљана, 12) врста дрвета, 13) летопис, 15) тришина, 16) наш недељни лист, 17) истурени део копна у море, 19) музичка нога, 20) улична продавница новина, 22) место у Црној Гори, 24) куполо, 26) пасмина, 27) планински врх на Караванкама, 28) пристаниште на Црном мору у Бугарској, 30) река у Аустрији, 31) познати амерички меница, 32) ранје, 34) чврсти орган у усној дупљи, 36) енглески књижевник („Гуливерова путовања“), 38) ујам, 40) врста цвећа, 41) временска јединица, 42) неман, 43) добит, 44) река у Индији.

Усправно: 1) име и презиме нашег познатог комедиографа („Сумњиво лице“), 2) биоскопско платно, 3) два сугласника, 4) захват ножем, 5) део молекула, 6) роман енглеског књижевника Чарлса Дикенса, 7) родовска заједница код Ираца и Шкотланца, 8) врста дивана, 9) елидирана снежа, 14) језеро у Северној Америци, 18) опера Вакома Пучинија, 20) градски четврт, 21) целокупно, 22) скраћеница за пример, 23) старојудејски цар, 24) афирмација, 29) део лица, 30) проналазак, 32) град у Истри, 33) вулкан на Сицилији, 35) река у Херцеговини, лева притока Неретве, 37) иницијали хрватског књижевника („На камењу“), 39) индустријска област у Западној Европи.

1	2	3	4	5	6
7		8			9
10		11		12	
13		14		15	
16			17	18	19
		20		21	
22	23		24		25
26			27		
	28		29		
30		31		32	33
34	35	36	37		
38		39		40	
41					42
	43				44

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) објект, 6) свој, 7) ура, 9) аша, 10) Ибар, 11) Димитрије (Тодовић), 12) врање, 13) рис, 15) АНСА, 16) Антон, 18) кл, 19) сан, 20) ар, 21) окрет, 23) зид, 25) Тот, 26) оспа, 28) ед, 29) знаци, 30) лес, 32) алир, 33) „Отац“, 35) еје, 36) Европа. Усправно: 1) „Општинско дете“, 2) боа, 3) јј, 4) Кубан, 5) транскрипција, 6) савра, 8) арал, 10) Иран, 14) старт, 17) оне, 21) „Отело“, 25) тона, 24) даире, 27) салеп, 31) сав, 34) цр.

Сам себе ухватио у кљуса

Џеф Харпер, чувени ловац на медведе, поставио је клопку гризли медведу, али се сам нашао у кљусима и једва успео да се извуче жив

Џеф Харпер је био познати ловац и трапер и радио је за фирму Перси у држави Висконсин, Сједињене Државе. Једног зимског дана 1901. године он је са својим помоћником донео велику кљуса за хватање медведа и поставио их на место за које је знао да медведи посећују. Помоћник га је опоменуо да би требало нечим обезбедити место где су постављена кљуса да случајно неко не би упао у њих. Али, искусни ловац се само насмешно на ту опомену. Знао је да је постављање таквих кљуса забрањено на пролазним местима, али у том пустом планинском крају није било никакве вероватноће да неко може настрадати. Трбуха је чекало да се велики гризли, који му је већ два пута умакао, појави.

Сутрадан пошто је поставио кљуса Џефова мазга се одвезала и појурила ка шуми. Ловац је покушао на све начине да је ухвати, али чим би се он приближио мазга је узмицала. На крају дана помирио се са тим да ће морати пешке да се врати кући. Мрак је почео да се спушта.

Одједном нешто је звекнуло. Гвоздене канџе стегле су га за десну ногу и он је осетио страшан бол. Првих неколико минута страх га је био

отекла. Срећом при себи је имао један ножич. Њиме је исекао чизму што је смањило бол, али је нога и даље отицала. Снег је непрестано па-

Следећег јутра нога му је била сва црвена. Прво је помислио да је гангрена, али колико се сећао тад месо позеленило а не поцрвенило. Ипак знао је да ако га убрзо неко не спасе, он је изгубљен. Сезона лова је почела и постојала је једина нада да би неки ловци могли наићи.

Време је било све горе и горе. Одело му је било потпу-

ма. Појавио се највећи гризли медвед кога је икад видео у својој дугој ловачкој каријери.

Џеф је знао да је то крај. Са том врстом медведа није било шале. Па ипак, чврсто је стекао свој штап мада је знао да ту нема одбране. Медвед се приближавао али како је ветар дувао у супротном правцу а снег му сметао да

лова у стомаку. Напредовао је врло споро, али ипак напредовао. Следећих ноћи било је врло хладно и његово одело, које је било потпуно мокро, замрзло се.

Онда је пузећи на стомаку случајно закачио једну грану и читао усвојеног снега свалио се на њега. Требао му је више од два часа да извуче главу из снега и почне нормално да дише а још два да извуче цело тело. Питао се да ли постоји још нека несрећа на земљи која се није сручила на њега.

Идућег дана једва је избегао сусрет са једном пумом која је пред његовим очима убила јелена и добро се најела. Пошто није могла све да поједе то је остатак затрпала у снег. Чим се пума удаљила, Џеф је успео некако да се довуče до тог места и сам добро наједо. Напунио је цевове месом да би имао за касније. Окрепљен наставио је пузање.

Мазга притиче у помоћ

По подне тог истог дана Џеф је чуо неке кораке у близини. Веровао је да је то спас и полако успео да се постави у седећи положај. На његово највеће изненађење то је била његова мазга која му се бојажљиво приближавала. Џеф је почео да је дозива и да јој тепа, али мазга као да је била уплашена његовим изгледом није смела да се приближи. Сви напори Џефа да је привуче себи остали су безуспешни.

У току ноћи мазга као да се и сама плашила дивљине, пришла је човеку. Џеф је почео да је милује док се она није ослободила и целе ноћи није мрднула од њега. Ујутру Џеф се ухватио за улар мазге тако да се није могла отети. Џеф није испуштао улар и мазга га је полако вукла ка колиби.

Није знао тачно колико га је мазга вукла, али ускоро је приметно своју колибу. Ипак није могао да је задржи до краја и једног тренутка мазга му је умакла. Шта је даље било он не зна. Два ловца су га нашао полумртвог на десет метара од колибе. Пренет је у најближу болницу где су му лекари одсекли десну ногу и једва му спасли живот. Био је потпуно исцрпљен. Срце је слабо куцало а имао је и тешко запаљење плућа.

Када је касније проверен код његовог помоћника дан када су поставили кљуса и дан када су га ловци пронашли, утврђено је да је Џеф Харпер провео пуних 26 дана у клопци трпећи страшне болове и готово без икакве хране!

гледа право, огромни гризли прошао је на десетак метара од свог највећег непријатеља.

Следећег дана цела десна страна Џефова тела била је као парализована. Више није могао да се креће усправно. Једино је могао да се вуче на левој руци држећи у исто време десну ногу са кљусима на левој ноzi. Мада је то кретање било и споро и болно ипак је некако одмичао, метар по метар. Рањена нога била је дупло деља од леае. Цела десна страна била му је потпуно одузета. Није више осећао никакав бол. Знао је да тело полако изумири и када се то пренесе и на леву страну биће готов.

Док се одмарао под једним густим дрветом открио је читаву гомилу жарова које је ватар оборно. Пожео је да их једе халапљиво. Следећа два дана патио је од страшних бо-

но мокро па је патио од велике хладноће. Недостатак хране толико га је био исцрпао да му се све мутило пред очима.

Медвед се појављује

Седме или осме ноћи — био је већ изгубио појам о времену — чуо је да му се неко приближава. Веровао је да је најзад спасен и већ замишљао себе у топлој соби са доста хране и дувана. Учинило му се да то није човек-пешак већ вероватно неки коњаник. Сео је и таман хтео да повиче када му је дах застао у груди-

толико обузео да није могао опште да мисли. Било му је јасно да је сам себе ухватио у клопку коју је поставио гризли медвед. Како је само могао бити толико глуп? И шта ће бити ако највећи медвед коме је клопка намењена? Требао је извући се што пре. Само како?

Мрак је већ потпуно освојио планину. Џеф је био удаљен око 3-4 километра од своје колибе. Кад би само могао да стигне до ње! Сео је на земљу и почео пажљиво да гледа у страшне челичне зубе. Они су чврсто стегли његову десну ногу изнад чланка. Његове чизме од јеленске коже нису представљале никакву препреку.

Без специјалних кљешта кљуса се нису могла отворити а његова су заједно са пушком остала у колиби. Једино што му је после великог напора успело било је да се ослободи тешког ланца за који су била везана кљуса, а онда је покушао да иде вукући челичну клопку на својој ноzi. Али, при сваком кораку болови су били такви да му је дах застајао. Чим би подигао десну ногу чинило му се да ће му нога у колену отпасти.

На снежној олуји

Био је потпуно исцрпљен и решио се да ту одспава. Покушао је да виче, али је био свестан да нема никога у близини ко би га могао чути. У току ноћи Џеф је осетио хладне капи на лицу. Био је то снег који се постепено претварао у праву снежну олују. Први снег те јесени а Монтана је позната по својим раним и оштрим зимама.

Џеф је био прилично добро обучен и није осећао хладноћу сем на оном делу ноге где су гвоздени зуби спречавали циркулисање крви. Пред зору је чак мало и заспао и кад се пробудио видео је да је снег већ висок десетак сантиметара. То је још више смањило могућност да неко наиђе и ослободи га.

Кад је свануло Џеф је погледао у своју ногу и страшно се уплашио видећи колико је

дао и Џеф је био свестан да нешто мора предузети ако не жели да умре ту у шуми.

Устао је и покушао да иде. Бол је био непоносљив. Ипак је успео да направи 3-4 корака. Пао је готово онесвешћен. Схвативши сву безизлазност свог положаја легао је на леђа и почео да урла као што то чине животиње у сличним случајевима.

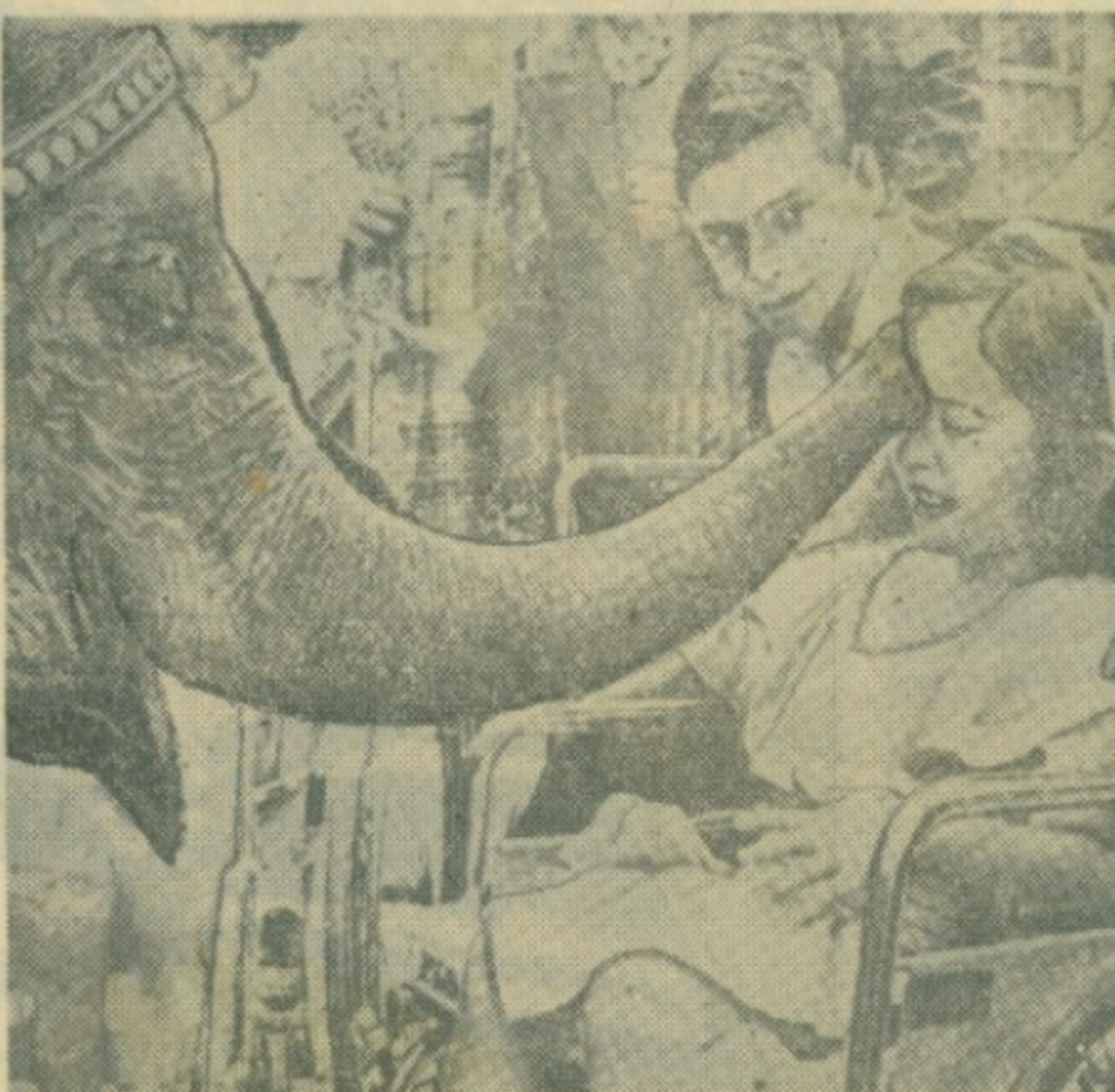
Али све је било узалуд и једино је спас био да што пре дође до своје колибе. У току дана успео је да превали око 200 метара нешто ходајући, а највећи део вукући се по земљи јер је тако мање осећао бол. Када је пао мрак о ходању се није могло ни мислити. Требао је поново ноћити у шуми, на снегу, уз страховите болове који су се појачавали.

Ракун ублажава глад

Џеф није имао код себе ништа од хране ни дувана, а што је било најгоре није имао шибицу. Све је то остало у колиби. Напао се у истом положају као многобројне животиње које је до тада хватао кљусима и било му је јасно зашто у таквим случајевима оне често одгризу себи ногу само да би се ослободиле!

Укоченост која је била обухватила десну ногу полако се ширила и на десну руку и Џеф је осећао како му рука трне и отказује послушност. Одломно је једну грану и покушао да се њом служи као штапом, али то није смањивало бол. Још му је најлакше било да седи и обема рукама преноси кљуса напредујући га ко стопа по стопу. Али, све је то било болно и он би падао после неколико метара потпуно исцрпљен.

Петоме ноћи, док је полуонесвешћен лежао на снегу у шуми, Џеф је осетио неки додир. Отворио је очи и видео једног малог ракуна како га радознало испитује. Хитрим покретом шчепаво је младунче и неколико пута њиме ударио у земљу док га није убио. Затим је малим перорезом скинуо кожу с ракуна и појео га целог.

ВЕЛИКИ ПОЉУБАЦ

Кажу да слонове не заборављају. Али, ни мала Линда Сју дуго неће заборавити овај поздрав. Ова четворогодишња девојчица један је од најмлађих пацијената Медицинског центра за децу у Омахи. Пошто не може да се креће њу су у столицу с точковима довели на циркуску представу прирећену само за децу. Слон Јумбо највише се допао деци. Њему се, пак, од свих гледалаца највише свидела Линда Сју. И док је она, мало збуњена и уплашена, затворила очи, Јумбо ју је поздрављив на свој „слоновски“ начин: нежно јој је сурлом додирнуо чело. Судећи по његовим затвореним очима и он се мало збунно.

ЊИХОВЕ ЖЕЉЕ

„Ја бих желео да се претворим у мајмуна да бих могао да једем без ножа и виљушке“ — изјавио је петогодишњи Ворен Гијом на једном децем конкурс који је организовала управа зоолошког врта у Јоханесбургу.

Управа зоолошког врта у сарадњи са психолозима поставила је деци само једно питање: „Која би животиња желео да постанеш?“

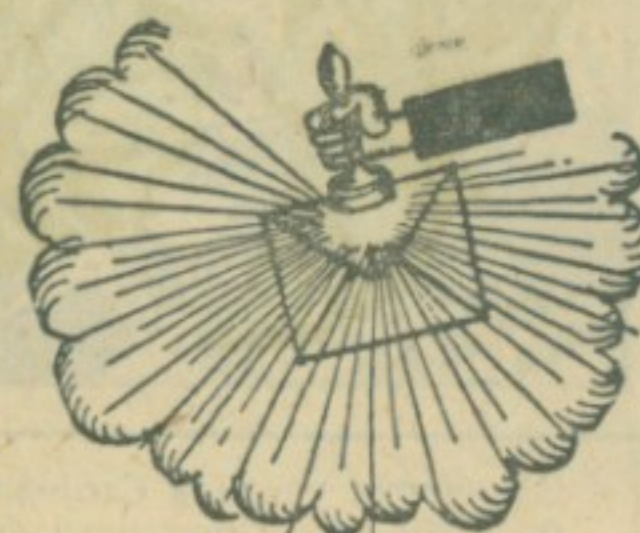
Колико је било деце толико је било и различитих одговора. Једна шестогодишња девојчица изјавила је да би желела да буде јелен како би што пре довезла савне Деда Мраза. Један дечак изразио је жељу да постане зебра јер се онда не би морао одвајати од своје омиљене пругасте пижаме, а његов пријатељ је пожелео да се претвори у роду да би дознао одакле ове дугачке птице узимају децу коју донесе родитељима, како ови тврде.

Деветогодишња Африканка зажелела је да постане пантер:

— Тада нико не би смео да ми пребацује што сам црна — објаснила је она своју жељу.

ЕКСПЛОЗИЈА НА ПОШТИ

Деветогодишња Италијанка Гизела Пелицори ставила је у писмо, које је послала неком свом исто тако малом познанику из Француске, неколико пакетића са папирним капсулама за дечији револвер. Када је поштанска службеница покушала да удари жиг на коверат, одјекнула је експлозија. Пострадалих, додуше, није било али је у правили о поштанској служби одмах дописан члан којим се забрањује да се у писма стављају капсуле и слична „муниција“.

WALT DISNEY

МИКИ

← ЦОНИ ХАЗАРД → ФРЕНК РОБИН

